

Omgevingsdienst NL

Handreiking Geur Industrie 2025

Geurbeheer in de industrie: handreiking voor effectief geurbeleid

6 mei 2025

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Hulpmiddel voor de praktijk	3
1.2	Aanleidingen	3
1.3	Overige aspecten	4
2	Bereik	6
2.1	Geur veroorzakende activiteiten	6
2.2	Geurgevoelige functies	6
2.3	Beleidskader voor geur veroorzakende activiteiten	7
2.4	Projecteren van geurgevoelige functies	7
3	Uitgangspunten	8
4	Standaardwaarde (of streefwaarde) per activiteit	14
5	Afwegingsruimte voor andere waarden	17
5.1	Inleiding	17
5.2	Afwegingsruimte bij een bestaande activiteit	18
5.3	Afwegingsruimte bij het oprichten van een activiteit	19
5.4	Afwegingsruimte bij het projecteren van geurgevoelige functies	19
5.5	Afwegingsruimte minder hinderlijke of neutrale/aangename geuren	21
5.6	Andere waarden op grond van bestuurlijke afweging	23
6	Vervolgacties	24

Bijlagen

A1	Uitleg van geurwaarden
A2	Overzicht bestaand geurbeleid
A3	Tabel met onderscheid in aard van de geur
A4	Overzicht bestaande documenten over geur
A5	Checklist geuronderzoeken
A6	Voorbeeld cumulatie met naar aard verschillende geuren
A7	Voorbeelduitwerking plan- en beleidsregels
A7.1	Voorbeeldregels voor het omgevingsplan
A7.2	Aanzet voorbeeld beleidsregels

Colofon

Opdrachtgevers

De VNG, het IPO en het ministerie van IenW.

Projectbegeleiding

Gerald Landman, omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

Auteurs

Rein Bruinsma, Royal HaskoningDHV

Mark Hallmann, Royal HaskoningDHV

Bijdragen initiatiefgroep nationaal beoordelingskader

Frans de Bree, Buro Blauw

Frans Vossen, Olfasense

Aart Schakel, Witteveen en Bos

Hugo van Belois, omgevingsdienst Drenthe

Paul Hubers, Omgevingsdienst Midden West Brabant (OMWB)

Frank te Pas, Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)

Klankbordgroep

A. Beijers, gemeente Amsterdam

B. Abma, ODZNKG

A. Donkersloot, gemeente Deventer

A. Snik, Olfasense

B. de Boer, provincie Friesland

B. Meulman, gemeente Westerwolde

C. Bezuijen, provincie Drenthe

C. Stouthamer, IPO

D. Spoelstra, Fumo

E. Loonen, provincie Zuid-Holland

G. Metselaar, gemeente Westerwolde

G. Gabrielse, provincie Zeeland

H. de Haas, provincie Utrecht

H. Brinkman, OD-Groningen

H. Cappelle, provincie Noord-Brabant

H. Doornbosch, OD-Groningen

H. Bos, provincie Drenthe

I. Zandt, provincie Utrecht

J. Teunissen, ODZOB

J. Loewer, Buro Blauw

J. Horst, provincie Flevoland

J. Melcherts, Witteveen en Bos

J. Heerkens, provincie Noord-Brabant

J. van Rooij, provincie Limburg

L. ten Harmsen van der Beek, provincie Noord-Holland

M. Scholtes, GDGMV

M. Evers, provincie Zuid-Holland

M. Zajk, ministerie van IenW

M. Coolen, Rijkswaterstaat

N. Vollebergh, provincie Overijssel

N. Ogink, WUR

P. Peters, provincie Flevoland

R. Kovacs, gemeente Amsterdam

R. Krens, ODRU

R. den Hartog, RUD Utrecht

R. Hovestad, provincie Noord-Brabant

R. Kersbergen, VNG

S. de Hingh, ODRN

W. Cornelissen, gemeente Zaanstad

Y. van den Berg, gemeente Zaanstad

Y. Yar, provincie Overijssel

F. Ammerlaan, DCMR

L. Peeters, ODZL

L. Rhoen, provincie Limburg

M. Lurks, VNG

A. Groenen-Kobrova, Rijkswaterstaat

M. Kloet, provincie Zeeland

Voorwoord

Deze handreiking is tot stand gekomen in afstemming met een brede groep geurexperts en betrokkenen. Vertegenwoordigers van VNO-NCW, Koninklijke Metaalunie en het ministerie van EZ zijn in de gelegenheid gesteld om namens het bedrijfsleven te reageren op conceptversies van de handreiking.

Bij het opstellen van deze handreiking is gebruik gemaakt van het 'Voorstel voor een landelijke definitie van het aanvaardbaar hinderniveau van 18 september 2023' van de Initiatiefgroep nationaal beoordelingskader geur. De deelnemers van de initiatiefgroep hebben actief bijgedragen aan de totstandkoming van deze handreiking.

Handreiking, géén richtlijn

Deze handreiking is bedoeld om gemeenten en provincies te helpen bij het maken van keuzes over geur in het omgevingsplan en bij het opstellen van beleid en beleidsregels over geur. De handreiking bevat concrete suggesties over de te maken keuzes, maar deze suggesties kunnen niet worden gezien als een richtlijn. Als in de handreiking bijvoorbeeld een keuze wordt gemaakt voor een bepaalde standaardwaarde en grenswaarde, dan is het goed te realiseren dat dit geen *wettelijke* waarden zijn, zoals bij geur door landbouwhuisdieren of zuiveringstechnische werken wel het geval is. Het is aan gemeenten en provincies om te bepalen of en hoe ze gebruik maken van deze handreiking.

1 Inleiding

1.1 Hulpmiddel voor de praktijk

Deze handreiking over geur door de industrie is opgesteld in opdracht van VNG, IPO en het ministerie van IenW. De handreiking is bedoeld als hulpmiddel voor de praktijk, in het bijzonder voor gemeenten, provincies en omgevingsdiensten. De handreiking gaat over hoe op basis van de Omgevingswet met het aspect geur van industriële activiteiten kan worden omgegaan bij:

- het stellen van regels van het omgevingsplan;
- het vaststellen van geurbeleid; en
- het vaststellen van het aanvaardbaar geurhinderniveau.

Het bereik van deze handreiking is in hoofdstuk 2 nader beschreven.

1.2 Aanleidingen

Er zijn drie aanleidingen voor het opstellen van deze handreiking.

1. Het niet meer in numerieke zin betrouwbaar vast kunnen stellen van hedonische waarden.
2. De wens tot stroomlijning van provinciaal (en gemeentelijk) geurbeleid.
3. De inwerkingtreding van artikel 5.92 Bkl (geur door activiteiten – rekening houden met en aanvaardbaarheid).

Hedonische waarden

Op grond van resultaten van recente analyses aan praktijkmonsters is er een grote mate van onzekerheid geconstateerd omtrent hedonische waardebepalingen ten aanzien van de nauwkeurigheid en reproduceerbaarheid van de numerieke meetresultaten. Om die reden heeft de normcommissie geurmetingen van NEN besloten de NVN 2818:2019 'Geurkwaliteit - Sensorische bepaling van de hedonische waarden van een geur met een olfactometer' in te trekken.

Deze ontwikkeling leidt in de praktijk tot een probleem omdat de hedonische waardebepaling in het lokale geurbeleid in meer of mindere mate wordt gebruikt voor het in kwantitatieve zin beoordelen en vastleggen van het aanvaardbaar geurhinderniveau van industriële activiteiten. Om die reden is er in Nederland een dringende behoefte aan een alternatieve methode om rekening te kunnen houden met de aard van de geur bij het beoordelen van de geursituatie van bestaande of nieuw voorgenomen industriële activiteiten.

Stroomlijning van beleid

In Nederland hebben (anno april 2025) 9 van de 12 provincies een eigen geurbeleidskader vastgesteld (Drenthe, Limburg en Utrecht kennen geen provinciaal geurbeleid). Daarnaast zijn er nog een aantal regio's en gemeenten met een eigen geurbeleid. In vrijwel alle beleidskaders wordt direct of indirect gebruik gemaakt van de hedonische waarde van een geur of de beoordeling van de aard van geur. Met het wegvallen van NVN 2818:2019 is er dus een dringende behoefte aan een methodiek die deze lacune ondervangt. Tussen de verschillende beleidskaders is de wijze waarop met de hedonische waarde wordt omgegaan niet het enige verschil. In feite bestaan alle beleidskaders uit 5 elementen waarin in meer of mindere mate differentiatie bestaat. Het gaat daarbij om de volgende elementen:

- A. De numerieke toetswaarden op 98-percentielniveau die worden gehanteerd (al dan niet vastgelegd als streef-, richt-, grens en saneringswaarden).
- B. Differentiatie in de aard van de geur.
- C. De percentielwaarden die worden aangehouden en de verhoudingen in de normering tussen de verschillende percentielwaarden.
- D. Differentiatie in type geurgevoelig gebouw.
- E. Al dan niet onderscheid (verschil) tussen beoordeling van bestaande en nieuwe activiteiten.

In bijlage A2 is een overzicht opgenomen van de wijze waarop de 9 provincies met een eigen geurbeleid invulling hebben gegeven aan de 5 elementen. Daarnaast zijn nog 3 andere in het oog springende

beleidskaders in het overzicht opgenomen. Het overzicht illustreert dat er in Nederland grote verschillen bestaan in wijze van toetsing. Tegelijkertijd is het onbekend hoezeer de verschillen in toetsing leiden tot verschil in mate van strengheid tussen de verschillende beleidskaders. Vanuit de brede groep van geurexperts en betrokkenen is de wens uitgesproken om door middel van deze handreiking een voorzet te geven tot het stroomlijnen van het (provinciale) geurbeleid in Nederland.

Verplichtingen op basis van instructieregels in artikel 5.92 Bkl

Op grond van artikel 5.92 lid 1 van het Bkl wordt in een omgevingsplan rekening gehouden met de geur door activiteiten op geurgevoelige gebouwen.

In instructieregel artikel 5.92 lid 2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) staat dat een omgevingsplan erin voorziet dat de geur door een activiteit op geurgevoelige gebouwen aanvaardbaar is.

In deze handreiking worden suggesties gedaan over hoe aan deze instructieregels invulling kan worden gegeven, voor zover het gaat om geur door activiteiten die binnen het bereik van de handreiking vallen (zoals toegelicht in hoofdstuk 2).

1.3 Overige aspecten

Geur, gezondheid en (de vrees voor) schadelijke stoffen

De beleving van waargenomen geur is van invloed op de mate van hinder of ernstige hinder die een geur veroorzaakt. Het waarnemen van geur kan op zichzelf een reactie oproepen die directe gezondheidseffecten heeft (misselijkheid) of stress verhogend werkt en daarmee gezondheidsrisico's veroorzaakt. De ervaren (ernstige) hinder kan daarnaast worden versterkt door de vrees dat de geur wordt veroorzaakt door stoffen die gevaarlijk zijn voor de gezondheid, in het bijzonder door zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Echter bij geuronderzoeken wordt de geurbelasting inzichtelijk gemaakt op basis van geureenheden. Er is doorgaans geen relatie tussen geur en zeer zorgwekkende stoffen (ZZS). Veel stoffen kunnen stinken zonder dat ze gevaarlijk zijn en andersom, zeer zorgwekkende stoffen kunnen volkomen geurloos zijn. Benadrukt wordt dat de mogelijke blootstelling aan ZZS-stoffen via andere wet- en regelgeving getoetst en geborgd wordt (via metingen en emissienormeringen van die specifieke componenten).

De ervaring leert dat als omwonenden uitgelegd krijgen dat de geurbelasting die ze ervaren NIET veroorzaakt wordt door de aanwezigheid van (een aantal) ZZS stoffen (vanuit de schoorsteen), de mate van de hinderbeleving verandert. Mits uiteraard de volksgezondheid op leefniveau al is geborgd.

VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering

Deze handreiking sluit aan bij de methodiek uit de VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering van oktober 2024. Het is echter goed mogelijk om deze handreiking over geur toe te passen zonder gebruik te maken van de methodiek in de VNG Handreiking uit 2024.

Een belangrijke overeenkomst met de VNG handreiking Activiteiten en milieuzonering 2024 is dat waarden zijn opgenomen voor het beperken van geurgebruiksruimte op een vaste afstand van een activiteit, in aanvulling op de waarden die gelden ter plaatse van geurgevoelige gebouwen. Dit voorkomt onnodig grote geur gebruiksruimte en vermindert het risico op cumulatie van geur op woongebieden.

Opbouw handreiking

Na deze inleiding beschrijft hoofdstuk 2 het bereik van deze handreiking. Vervolgens bevat hoofdstuk 3 de uitgangspunten waarop de verdere uitwerking van deze handreiking is gebaseerd. In hoofdstuk 4 worden de uitgangspunten vertaald naar een voorstel voor een standaardwaarde. In hoofdstuk 5 worden kaders voorgesteld waarbinnen met een besluit (wijziging omgevingsplan, maatwerkvoorschrift of omgevingsvergunning) van de standaardwaarde kan worden afgeweken. Deze handreiking kent nog een aantal verder uit te werken aspecten. Deze zijn in hoofdstuk 6 weergegeven.

2 Bereik

2.1 Geur veroorzakende activiteiten

De handreiking richt zich op activiteiten die op grond van het omgevingsplan of een BOPA op een locatie zijn toegelaten en geur kunnen verspreiden. Echter lang niet alle geur veroorzakende activiteiten vallen binnen het bereik van deze handreiking.

Deze handreiking is niet bedoeld voor de beoordeling van geur door zuiveringstechnische werken of geur door agrarische activiteiten. Daarvoor gelden specifieke instructieregels van het Bkl:

- § 5.1.4.6.2 geur door het exploiteren van zuiveringstechnische werken¹;
- § 5.1.4.6.3 geur door het houden van landbouwhuisdieren in een dierenverblijf;
- § 5.1.4.6.4 geur door andere agrarische activiteiten.

Deze handreiking is evenmin bedoeld voor de volgende geurbronnen:

1. Geur door het houden van landbouwhuisdieren anders dan bedoeld in § 5.1.4.6.3 (Bkl). Het gaat dan om kleinere aantallen dieren als bedoeld in het Bkl en om het houden van landbouwhuisdieren buiten dierenverblijven.
2. Geur door het houden van paarden en pony's voor het berijden daarvan. Paarden en pony's die worden gehouden voor het berijden daarvan zijn geen landbouwhuisdieren in de zin van het Bkl en het Bal.

Het uitgangspunt is dat het omgevingsplan bovenstaande activiteiten op een andere wijze toelaat dan met geurwaarden, bijvoorbeeld door toepassing van vaste afstanden, dan wel niet toelaat in een omvang die kan leiden tot een relevante geurbelasting op de woonomgeving.

Tenslotte is de handreiking niet (direct) van toepassing op activiteiten waarvoor kan worden volstaan met in het omgevingsplan voorschrijven van concrete maatregelen tegen geurhinder, zoals bij:

- niet-industriële voedselbereiding (zoals in de horeca);
- het gebruik van houtkachels;
- parkeergarages.

Wel kan het zijn dat het vanwege de geursituatie in een concreet geval nodig is om maatwerkvoorschriften op grond van het omgevingsplan vast te stellen. Als het in dat kader niet volstaat om middelvoorschriften op te nemen kan deze handreiking worden benut voor het stellen van geurwaarden.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn voor verschillende activiteiten die geur kunnen veroorzaken concrete maatregelen voorgeschreven, zoals het bovendaks en omhoog gericht afvoeren van afgezogen emissies, met het oog op het beschermen van de gezondheid en het voorkomen of het tot een aanvaardbaar niveau beperken van geurhinder. Het treffen van deze maatregelen houdt nog niet in dat daarmee geurhinder ook daadwerkelijk tot een aanvaardbaar niveau wordt beperkt. Dat hangt erg samen met de ligging van de activiteit ten opzichte van de woonomgeving, de aard van de emissies, de geurvracht etc. Anders gezegd, voor die activiteiten kan dan niet worden volstaan met het treffen van de voorgeschreven maatregelen. Die activiteiten vallen dan binnen het bereik van deze handreiking.

2.2 Geurgevoelige functies

De handreiking is gericht op (het beschermen van) geurgevoelige gebouwen in de zin van artikel 5.91 lid 1 en lid 2 Bkl.

¹ De geur door een zuiveringstechnisch werk is naar aard een industriële geur met een wettelijke normstelling die vergelijkbaar is met die in deze handreiking. Als een activiteit bronnen bevat die deels onder rijksregels voor het exploiteren van zuiveringstechnische werken vallen kan deze handreiking wel gebruikt worden om, naast de toets aan de rijksregels, alle activiteiten gezamenlijk te toetsen. Bijvoorbeeld een RWZI die naast een waterlijn en een sliblijn (rijksregels) ook slibvergisting doet.

Als de gemeente op grond van lid 4 of 5 van dat artikel andere gebouwen of locaties in het omgevingsplan als geurgevoelig aanwijst, geldt de handreiking ook voor deze gebouwen of locaties.

Op grond van artikel 5.91 lid 3 Bkl wordt onder een geurgevoelig gebouw ook verstaan een gebouw dat nog niet aanwezig is, maar op grond van een omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit mag worden gebouwd.

2.3 Beleidskader voor geur veroorzakende activiteiten

De handreiking is bedoeld als hulpmiddel bij het opstellen van regels in het omgevingsplan ter invulling van artikel 5.92 Bkl (geur door activiteiten – rekening houden met en aanvaardbaarheid), voor zover het gaat om geur veroorzakende activiteiten die binnen het bereik van de handreiking vallen (zie 2.1).

Zo lang in het omgevingsplan de Bruidsschatregels gelden is de handreiking mede bedoeld als hulpmiddel bij het toetsen aan de specifieke zorgplicht in het omgevingsplan (artikel 22.44) voor het aspect geur.

Deze handreiking is ook bedoeld als hulpmiddel voor het opstellen of actualiseren van een provinciaal of gemeentelijk beleidskader (of beleidsregel) voor (industriële) geur door activiteiten die binnen het bereik van deze handreiking vallen (zie 2.1). Dit beleidskader (of beleidsregel) vormt de basis voor het vaststellen van:

- a. maatwerkvoorschriften op grond van het omgevingsplan; of
- b. vergunningvoorschriften voor een omgevingsvergunning mba (Besluit activiteiten leefomgeving, Bal), ter invulling van de beoordelingsregels in paragraaf 8.5.1 Bkl voor het thema geur (niet-agrarisch)².

De beleidsregel wordt, zodra deze is vastgesteld, toegepast bij het starten of veranderen van een geur veroorzakende activiteit die valt binnen het bereik van de beleidsregel (zie 2.1). De beleidsregel kan ook worden toegepast bij bestaande situaties, bijvoorbeeld als er sprake is van (hardnekkige) klachten. Zie ook bijlage A5 waarin een checklist is opgenomen die onder meer kan worden gebruikt als er discrepantie bestaat tussen de uitkomsten van een geuronderzoek en de (ervaren) praktijksituatie.

2.4 Projecteren van geurgevoelige functies

De meeste provinciale en gemeentelijke beleidsregels over geur zijn bedoeld om de geurbelastingen door geur veroorzakende (industriële) activiteiten te reguleren. En zijn niet gericht op het beoordelen van geur door activiteiten bij het projecteren van geurgevoelige functies. Deze handreiking gaat daar wél over.

De handreiking is ook bedoeld als hulpmiddel bij het afwegen van het aspect geur bij het projecteren van geurgevoelige gebouwen binnen de geurruimte van geur veroorzakende industriële activiteiten, door een wijziging van het omgevingsplan of het verlenen van een BOPA. Met projecteren wordt bedoeld het toelaten van een geurgevoelig gebouw op een locatie waar dat nog niet eerder is toegelaten.

² Dit zullen met name emissievoorschriften zijn. Het thema geur is een thema dat primair in het omgevingsplan gereguleerd wordt. Geur immissiewaarden zullen daarom vooral in de vorm van planregels of een maatwerkvoorschrift op grond van het omgevingsplan worden gesteld.

3 Uitgangspunten

Naast de in hoofdstuk 2 beschreven kaders over het bereik is deze handreiking gebaseerd op de volgende uitgangspunten.

Zo veel mogelijk voorkomen van geur en geurverspreiding

Op basis van de specifieke zorgplicht in het Bal (artikel 2.11) en het tijdelijke omgevingsplan (de Bruidsschat, artikel 22.44) worden bij het verrichten van een activiteit nadelige gevolgen voor de veiligheid, gezondheid en milieu zo veel als redelijkerwijs mogelijk is voorkomen, beperkt, ongedaan gemaakt en achterwege gelaten. Geur die als hinderlijk wordt ervaren kan nadelige gevolgen hebben voor de gezondheid, zodat de zorgplicht ook geldt voor het verspreiden van geur door een activiteit.

Dit betekent onder meer dat voor relevante geurbronnen tenminste de best beschikbare technieken toegepast moeten worden (BBT) om geurverspreiding in de omgeving te voorkomen of beperken. Voor bepaalde bedrijfstakken kan het gaan om specifiek vastgelegde BBT-maatregelen.

Voor zover er in het kader van geur geen specifieke BBT-maatregelen zijn vastgelegd kan het gaan om technieken of maatregelen die gebruikelijk zijn in de betreffende branche. Met een beroep op de specifieke zorgplicht kan het toepassen van die technieken of treffen van die maatregelen zo nodig in een maatwerkvoorschrift worden vastgelegd. Ook in een situatie dat er geen geurgevoelige gebouwen in de nabijheid zijn gelegen.

Als er wél geurgevoelige gebouwen in de nabijheid zijn gelegen of toegelaten kan het aanvullend nog gaan om het treffen van maatregelen die gegeven de omstandigheden van het geval zo veel als redelijkerwijs mogelijk is getroffen moeten worden.

Bijvoorbeeld een schoorsteenverhoging (al dan niet in combinatie met het samenvoegen van individuele emissiepunten) zal doorgaans niet kwalificeren als BBT, maar kan wel gelden als maatregel die in een specifieke situatie 'zo veel als redelijkerwijs mogelijk is' getroffen kan worden. Dit geldt ook voor het gunstig positioneren van de locatie van een nieuw emissiepunt.

Niet volstaan met alleen een zorgplicht

In instructieregel artikel 5.92 lid 2 van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) staat dat een omgevingsplan erin voorziet dat de geur door een activiteit op geurgevoelige gebouwen aanvaardbaar is.

Volgens de nota van toelichting bij het Bkl is de werking van artikel 5.92 vergelijkbaar met die van artikel 5.59 voor geluid. Verder stelt de nota van toelichting: het tweede lid van artikel 5.92 vervangt het specifieke zorgplichtartikel 2.7a, eerste lid, van het Activiteitenbesluit milieubeheer, dat bepaalde dat geurhinder voorkomen dan wel tot een aanvaardbaar niveau beperkt zou moeten worden. Dit zou betekenen dat met een specifieke zorgplichtbepaling in het omgevingsplan voor geur door de industrie aan artikel 5.92 Bkl kan worden voldaan. Dit is in opvallend contrast met de gedetailleerde uitwerking van het thema geluid door activiteiten in het Bkl, met een groot aantal instructieregels waarin onder meer standaardwaarden voor geluid zijn opgenomen. Voor geluid is kortom niet volstaan met een specifieke zorgplicht.

Deze handreiking gaat ook voor geur door de industrie een stap verder dan het volstaan met een specifieke zorgplicht. De handreiking doet de suggestie om in het omgevingsplan kaders te stellen over de aanvaardbaarheid van het geurniveau in de leefomgeving op basis van een standaardwaarde en de afwegingsruimte voor afwijking daarvan. Dit verbetert de rechtszekerheid van zowel de exploitanten van activiteiten die geur verspreiden en daarmee mogelijk geurhinder veroorzaken als van personen die mogelijk geurhinder ervaren.

Op grond van artikel 5.92 lid 1 van het Bkl wordt in een omgevingsplan rekening gehouden met de geur door activiteiten op geurgevoelige gebouwen. De meervoudsvorm impliceert dat het hierbij ook om

cumulatie gaat. In deze handreiking wordt ingegaan op hoe met de cumulatie van industriële geuren rekening gehouden kan worden.

Balans houden tussen beschermen en benutten

Onder meer op basis van de specifieke zorgplicht is het uitgangspunt dat bestaande geurhinder zo veel als redelijkerwijs mogelijk is wordt beperkt (teruggedrongen) en in nieuwe situaties zo veel mogelijk wordt voorkomen. Dit is in een land als Nederland, waar fysieke ruimte schaars is, niet in alle gevallen mogelijk en op grond van een belangenafweging kan een bepaalde mate van geurhinder aanvaardbaar zijn. Deze handreiking biedt voorbeeldkaders voor het bepalen in welke situaties welke mate van geurhinder nog aanvaardbaar kan zijn. Het gaat daarbij om het vinden van een balans tussen het beschermen van de woon- en leefomgeving en het benutten van de fysieke ruimte voor het uit kunnen oefenen van geur veroorzakende activiteiten. Onder het benutten wordt in deze handreiking ook verstaan het kunnen benutten van de (schaarse) fysieke ruimte voor nieuwe geurgevoelige functies.

Meerdere activiteiten samen één activiteit

Naar analogie met artikel 5.58 Bkl voor geluid worden als één activiteit beschouwd:

- a. een activiteit als bedoeld in de afdelingen 3.3 tot en met 3.11 van het Bal; of
- b. als het gaat om andere activiteiten dan bedoeld onder a, meerdere activiteiten die worden verricht op dezelfde locatie en die:

1°. rechtstreeks met elkaar samenhangen en met elkaar in technisch verband staan; of

2°. elkaar functioneel ondersteunen.

In de praktijk betekent deze regel in de meeste gevallen dat alle relevante geurbronnen binnen een locatie van een bedrijf in samenhang worden beschouwd en getoetst. Net als het geval was onder het Activiteitenbesluit binnen een inrichting in de zin van de Wet milieubeheer.

Opgemerkt wordt dat deze bepaling verder gaat dan het rekening houden met cumulatie van de geur door verschillende activiteiten als bedoeld in artikel 5.92 lid 2 Bkl.

Streefwaarde, standaardwaarde en grenswaarde

In aansluiting op de terminologie in het Bkl hanteert deze handreiking de termen standaardwaarde en grenswaarde. Daarnaast hanteert de handreiking de term streefwaarde, voor situaties waarin een betere geursituatie wordt nagestreefd dan wordt bereikt bij het voldoen aan de standaardwaarde. In bijlage A1 is een toelichting gegeven van de begrippen die worden gehanteerd in de waarden voor geur.

Streefwaarde: verwaarloosbare geurhinder

Een geurbelasting door een activiteit (let op: in deze handreiking wordt met activiteit ook bedoeld meerdere activiteiten die samen één activiteit zijn, zoals hiervoor is beschreven) waarbij in het algemeen geurhinder geheel wordt voorkomen of deze hinder verwaarloosbaar laag is, wordt in deze handreiking als streefwaarde beschouwd. Vertaald naar geurbelastingen gaat het om een geurconcentratie van 0,5 ouE/m³ als 99,5 percentiel en (vooral voor activiteiten met niet continue geurbronnen) om een geurconcentratie van 1,0 ouE/m³ als 99,9 percentiel. Zie verder hoofdstuk 4.

Standaardwaarde: geen ernstige geurhinder

Een geurbelasting door een activiteit die nog wel enige hinder kan veroorzaken maar in het algemeen niet leidt tot ernstige geurhinder wordt in deze handreiking als standaardwaarde beschouwd. Vertaald naar geurbelastingen gaat het om een geurconcentratie van 0,5 ouE/m³ als 98 percentiel en (vooral voor activiteiten met niet continue geurbronnen) om een geurconcentratie van 2,0 ouE/m³ als 99,9 percentiel. Deze geurbelastingen veroorzaken in het algemeen geen ernstige hinder, wat zich in leefbaarheidsonderzoeken vertaalt in 0 tot 3% ernstig gehinderden. Zie verder hoofdstuk 4.

Grenswaarde: geurbelasting die kan leiden tot 10% ernstige hinder

Een geurbelasting door een activiteit die bij geurgevoelige gebouwen in de woon- en leefomgeving kan leiden tot een risico op 10% ernstige hinder wordt in deze handreiking als grenswaarde beschouwd, zie bijlage A1. Wel kan op bedrijventerreinen en industrieterreinen een hogere geurbelasting nog aanvaardbaar zijn.

De aard van de geur heeft invloed op de mate van hinder die zij veroorzaakt. Echter ook minder hinderlijke geuren en neutrale/aangename geuren kunnen bij een hogere geurbelasting tot meer dan 10% ernstige hinder leiden. Uitgangspunt is dat, ongeacht de aard van de geur, een geurbelasting door een activiteit van meer dan $5,0 \text{ ouE/m}^3$ als 98 percentiel en 20 ouE/m^3 als 99,9 percentiel kan leiden tot meer dan 10% ernstige hinder³. Zie ook bijlage A1. Daarom worden deze waarden in deze handreiking als grenswaarde voor geurgevoelige gebouwen in de woon- en leefomgeving gehanteerd. Overigens geldt er in deze handreiking een uitzondering voor activiteiten waarbij de vergunde geurbelasting hoger is dan de grenswaarde. Het betreft een grenswaarde per activiteit, maar er is wel een relatie met de cumulatieve geurbelasting, zie daarvoor de uitgangspunten over cumulatie.

Naast ernstige hinder is er ook een risico op hinder. Bij 10% ernstige hinder zal er een risico op hinder zijn van 10 tot 15%.

Bij geurgevoelige gebouwen op een bedrijventerrein of industrieterrein kan een groter risico op ernstige geurhinder worden geaccepteerd. Deze handreiking gaat uit van een factor twee hogere waarde als grenswaarde: 10 ouE/m^3 als 98 percentiel en 40 ouE/m^3 als 99,9 percentiel (per activiteit)

Afwegingsruimte

Deze handreiking hanteert het uitgangspunt dat er tussen de standaardwaarde (of de streefwaarde) en de grenswaarde afwegingsruimte is voor het bevoegd gezag om te bepalen wat het aanvaardbaar geurhinderniveau is. Afhankelijk van de situatie hanteert deze handreiking verschillende afwegingswaarden tussen de standaardwaarde en de grenswaarde.

De belangrijkste afwegingswaarde is die voor een standaard hinderlijke geur. Daarvoor wordt in deze handreiking een waarde gehanteerd van $1,5 \text{ ouE/m}^3$ als 98 percentiel en 6 ouE/m^3 als 99,9 percentiel. Deze waarde relateert aan het op kunnen treden van ernstige hinder, met een risico daarop van circa 2 %, zie bijlage A1. De afwegingswaarde is ruim lager dan de grenswaarde. Er kunnen redenen en argumenten zijn om van deze afwegingswaarde af te wijken. Deze handreiking kwalificeert de ruimte tot de grenswaarde als bestuurlijke afwegingsruimte.

De variabelen die bij het gebruik van de afwegingsruimte kunnen worden betrokken zijn onder meer:

- het kunnen treffen van maatregelen en de kosten daarvan;
- de aard van de geur binnen een hinderlijkheidsklasse;
- het type geurgevoelig gebouw;
- het aantal geurgevoelige gebouwen en de aard van het gebied;
- bestaande situatie of nieuwe situatie;
- geurklachten en resultaten leefbaarheidsonderzoeken;
- historie van de bron(nen);
- wel of geen cumulatie met geur door andere activiteiten.

Deze variabelen zijn beperkt uitgewerkt in deze handreiking, zie hoofdstuk 6 over vervolgacties.

³ De grenswaarde wordt uitgedrukt als een geurbelasting in ouE/m^3 , die is afgeleid van het risico op 10% ernstige hinder. Het begrip "10% ernstige hinder" zelf wordt in deze handreiking niet als grenswaarde gehanteerd.

In onderstaande tabel 3.1 is een weergave van de afwegingsruimte opgenomen. De waarden gelden voor geurgevoelige functies die zijn gelegen *buiten* bedrijventerreinen of industrieterreinen.

Tabel 3.1 Afwegingsruimte geur per activiteit (bedrijf)

Waarden	Geurconcentratie in OU _E /m ³			Risico op hinder
	98 p	99,5 p	99,9 p	
	Hogere waarden dan grenswaarde (zie paragraaf 5.6)			
Grenswaarde	5,0		20	10% ernstige hinder
Afwegingsruimte	Tussenliggende waarden			
	Afwegingswaarde standaard hinderlijke geur:			
	1,5		6,0	2 % ernstige hinder
	Tussenliggende waarden			
Standaardwaarde	0,5		2,0	Geen ernstige hinder
	Lagere waarden dan standaardwaarde			
Streefwaarde		0,5	1,0	Verwaarloosbare hinder

Cumulatie

Anders dan tot nu toe in de praktijk en op basis van vastgesteld geurbeleid gangbaar respectievelijk noodzakelijk is, hanteert deze handreiking het uitgangspunt dat bij het afwegen van de waarde voor geur ook rekening gehouden wordt met de cumulatie van geur.

De standaardwaarde geldt per activiteit. Voor het beoordelen en toetsen van cumulatie hanteert de handreiking de volgende uitgangspunten:

1. Als een activiteit voldoet aan de standaardwaarde op geurgevoelige gebouwen wordt eventuele cumulatie of een bijdrage daaraan niet bepaald en beoordeeld. De bijdrage aan de gecumuleerde waarde is klein en het wel meenemen kan een onevenredige toename van de onderzoekslast veroorzaken.
2. Bij de 99,9 percentielwaarde is cumulatie, door de korte tijdsduur, veel minder relevant. Toetsing voor deze percentielwaarde vindt alleen per activiteit plaats. Voor de 99,9 percentielwaarde worden dus geen cumulatieve waarden voorgesteld.
3. Bij het vaststellen van waarden op geurgevoelige gebouwen boven de standaardwaarde als 98 percentiel wordt cumulatie wél beschouwd. Dit met het oog op het beperken van ernstige hinder.
4. Bij het bepalen van cumulatie wordt alleen gerekend met de geur van activiteiten die binnen het bereik van deze handreiking vallen, zie 2.1. Cumulatie met geur door andere activiteiten wordt in deze handreiking niet met waarden getoetst. Wel zal in voorkomende gevallen de samenloop van deze geuren door het bevoegd gezag nog afgewogen moeten worden, vooral als de geurbelasting door een industriële activiteit de grenswaarde van $5,0 \text{ OU}_E/\text{m}^3$ als 98 percentiel benadert.

NB: Als een activiteit bronnen bevat die deels onder rijksregels voor het exploiteren van zuiveringstechnische werken vallen kan deze handreiking wel gebruikt worden om, naast de toets aan de rijksregels, alle bronnen binnen de activiteit gezamenlijk te toetsen.

Conceptrange voor cumulatie als 90 percentiel betrekken bij beoordelen cumulatie

Er zijn vanuit het werkveld door de ervaringen en regelgeving in Duitsland aanwijzingen dat ook een frequente blootstelling aan lage geurconcentraties tot ernstige hinder kan leiden. Het aantal geurwaarnemingsuren lijkt daarbij bepalend. Voor dit aspect introduceert deze handreiking, op basis van een aantal proefberekeningen, een conceptrange van 0,5 tot 1,0 ou_E/m³ als 90 percentiel.

Afhankelijk van de ligging van de geurbronnen en van de toetspunten zou de toevoeging van deze conceptrange als formele toetswaarde maatgevend kunnen worden voor de maximaal toelaatbare geurbelasting. Echter met de status van concept beoogt deze handreiking dat de berekende waarde als 90 percentiel alleen bij een besluit wordt 'betrokken'. Dat is minder zwaarwegend dan een waarde waarmee 'rekening gehouden' moet worden en nog minder zwaarwegend dan een (wettelijke) grenswaarde die 'in acht genomen' moet worden.

Op basis van praktijkervaringen en nader onderzoek zal de conceptrange worden geëvalueerd en mogelijk als een concrete waarde worden verwerkt in een actualisering van deze handreiking, zie ook hoofdstuk 6.

Niet alleen geurgevoelige gebouwen beschermen

Deze handreiking bevat ook waarden voor het beperken van geurgebruiksruimte op een vaste afstand van een activiteit, in aanvulling op de waarden die gelden ter plaatse van geurgevoelige gebouwen. Dit voorkomt onnodig grote geur gebruiksruimte en vermindert het risico op cumulatie van geur op woongebieden.

Uitgangspunt hierbij is dat de voorgestelde geurwaarden gelden op elke beoordelingshoogte. Dit zorgt ervoor dat deze geurruimte passend is voor bedrijven die naar aard en omvang voldoende hebben aan deze waarde, ook als er hooggelegen geurbronnen zijn zoals via een schoorsteen. Voor de duidelijkheid en praktische toepasbaarheid kunnen echter concrete standaard rekenhoogten worden benoemd, bijv. 5, 10 en 30 meter⁴. Als echter voor een specifiek bedrijf op een andere hoogte een hogere geurbelasting optreedt, wordt die hoogte bepalend.

Deze methodiek sluit aan bij de methodiek in de VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering (2024).

In bepaalde gevallen kan overigens juist gebruiksruimte voor geur worden gereserveerd in plaats van beperkt. Bijvoorbeeld voor geur veroorzakende relevante activiteiten zoals RWZI's en bedrijven in de afvalsector, die de komende jaren vanwege circulariteit een transitie ondergaan waarbij extra geurbronnen niet uit te sluiten zijn.

Geuronderzoek

Als er een geuronderzoek uitgevoerd moet worden, dan wordt dat uitgevoerd volgens de systematiek, beschreven in de NTA 9065.

Het is niet altijd nodig een geuronderzoek uit te voeren. Uitgangspunt is dat in veel gevallen kan worden volstaan met een onderbouwing dat aan de regels voor geur kan worden voldaan.

⁴ De standaard 1,5 m is volgens DGMR (Geomilieu) niet voorgeschreven in het NNM (Nieuw Nationaal Model). Geomilieu laat inmiddels rekenhoogten tot 50m boven maaiveld toe. Afwegingen hierbij zijn de menghoogte en dikte van de grenslaag. Hoogtes tot 50m liggen in het algemeen ruim binnen de grenslaag.

Onderscheid in aard van de geur

De meeste geuren worden in deze handreiking beschouwd als standaard hinderlijk. In bepaalde gevallen kan een geur worden gekwalificeerd als minder hinderlijk of als neutrale of aangename geur.

Uitgangspunt is dat een geur standaard hinderlijk is, tenzij onderbouwd kan worden dat een geur qua aard minder hinderlijk of neutraal/aangenaam is. In paragraaf 5.5 wordt een aantal elementen aangegeven waarmee tot een onderbouwing van de aard van een geur kan worden gekomen.

In sommige bestaande beleidsregels zijn waarden opgenomen voor zeer hinderlijke geuren. Als hiervoor aangegeven zijn de meeste geuren te kwalificeren als standaard hinderlijk, zeker als het gaat om lage concentraties (zoals bij de standaardwaarde 98 percentiel). Het extra hinderlijke karakter van een geur komt vooral bij hogere concentraties tot uitdrukking. Mocht in een specifieke situatie ernstige hinder optreden door de aard van de geur ondanks dat wordt voldaan aan de standaardwaarde, dan kan het bevoegd gezag met een maatwerkvoorschrift beperkingen opleggen of het treffen van maatregelen voorschrijven. Het is bovendien voor de hand liggend dat bij zeer hinderlijke geuren er niet of zeer beperkt gebruik wordt gemaakt van de afwegingsruimte die in deze handreiking wordt voorgesteld om naar boven van de standaardwaarde af te wijken.

Géén onderscheid in type woongebieden

Anders dan bij agrarische geur stelt deze handreiking geen onderscheid voor in type woongebieden. De bescherming tegen industriële geur is in beginsel gelijk, of het nu gaat om rustige woongebieden, gemengde gebieden met wonen of buitengebieden⁵. Alleen voor geurgevoelige gebouwen op een bedrijventerrein of industrieterrein⁶ gaat deze handreiking uit van een lager beschermingsniveau.

Bij de afweging over de mate van toepassing van de afwegingsruimte (zie hiervoor) kan wel rekening gehouden worden met de aard van het woongebied.

Overgangsregeling

De toepassing van deze handreiking kan ertoe leiden dat voor bestaande geur veroorzakende activiteiten strengere waarden gaan gelden. Daarvoor bevat deze handreiking een overgangsregeling, die aansluit bij de overgangsregeling in de VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering (2024).

Voor bestaande situaties waarbij door toepassing van deze handreiking ruimere waarden kunnen gelden is geen overgangsregeling nodig. Wel kan dit aanleiding zijn voor het op verzoek wijzigen van een geldend maatwerkvoorschrift.

⁵ De bebouwingscontour geur als bedoeld in artikel 5.97 Bkl zoals die geldt voor geur door agrarische activiteiten en door zuiveringstechnische installaties is daarom niet relevant voor de toepassing van deze handreiking.

⁶ Dat zijn terreinen waarvoor geluidproductieplafonds zijn of nog moeten worden vastgesteld.

4 Standaardwaarde (of streefwaarde) per activiteit

Standaardwaarde geur op geurgevoelige gebouwen

In Nederland wordt voor geur door een activiteit op een geurgevoelig gebouw in veel gevallen uitgegaan van een standaardwaarde van $0,5 \text{ ouE/m}^3$ als 98 percentiel. Zie bijlage A1 voor een uitleg van deze waarde en bijlage A2 voor een samenvattend overzicht van geurbeleid in Nederland. Ook in het Bkl geldt deze waarde als standaardwaarde, namelijk voor het exploiteren van een zuiveringstechnisch werk (artikel 5.100 Bkl).

Deze standaardwaarde gaat uit van een activiteit met een constante geuremissie die continu in bedrijf is. Niet alle activiteiten zijn continu in bedrijf en ook niet alle activiteiten kennen een constante geuremissie. Voor niet continue activiteiten en emissies⁷ wordt daarom in de praktijk ook een waarde gesteld voor de toelaatbare geur als 99,9 percentiel (zie eveneens bijlage A1). Voor een continue bron correspondeert de standaardwaarde van $0,5 \text{ ouE/m}^3$ als 98 percentiel met een waarde van $2,0 \text{ ouE/m}^3$ als 99,9 percentiel (verder: p). Daarom wordt in deze handreiking ook de waarde van $2,0 \text{ ouE/m}^3$ als 99,9 p als standaardwaarde gehanteerd.

Volgens artikel 5.92 tweede lid Bkl moet een omgevingsplan erin voorzien dat de geur door een activiteit op geurgevoelige gebouwen aanvaardbaar is.

Naar analogie met de instructieregels voor geluid (artikel 5.64 eerste lid, in relatie tot artikel 5.59 tweede lid Bkl) kan voor industriële geur worden voldaan aan dat artikel 5.92 tweede lid, als in het omgevingsplan de standaardwaarde wordt opgenomen voor de toelaatbare geur door een industriële activiteit op een geurgevoelig gebouw.

Streefwaarde geur op geurgevoelige gebouwen

Wederom naar analogie met geluid kan ook aan artikel 5.92 tweede lid Bkl worden voldaan door toepassing van andere waarden dan de standaardwaarde. Voor nieuwe activiteiten⁸ wordt in Nederland regelmatig een strengere waarde gehanteerd dan de standaardwaarde, om nieuwe (of extra) geurhinder zoveel mogelijk te voorkomen. Dit wordt dan de streefwaarde genoemd. Regelmatig worden hier de volgende getalswaarden voor toegepast:

- $0,15 \text{ ouE/m}^3$ als 98 p en $0,6 \text{ ouE/m}^3$ als 99,9 p.

In de herziene nota stankbeleid 1994 werd voor nieuwe inrichtingen (in de zin van de Wet milieubeheer) uitgegaan van dezelfde geurconcentratie⁹ als bij de standaardwaarde als 98 percentiel, namelijk $0,5 \text{ ouE/m}^3$ maar dan geldend als 99,5 p in plaats van 98 p. In de Handreiking geur uit 2012 is aangegeven dat er met die 99,5 p waarde geen sprake is van een algemene norm voor nieuwe inrichtingen. De handreiking uit 2012 stelt dat het belangrijk is dat ernaar gestreefd wordt om het ontstaan van nieuwe hinder te voorkomen.

De waarde uit de Nota stankbeleid 1994 kan daarom als streefwaarde worden gehanteerd voor nieuwe geur veroorzakende activiteiten. Dit is een ongeveer twee keer zo strenge waarde als de standaardwaarde als 98 p. Dit is ook terug te zien bij de waarde als 99,9 p: die wordt $1,0 \text{ ouE/m}^3$ ipv $2,0$.

In navolging hiervan hanteert deze handreiking als streefwaarden:

- $0,5 \text{ ouE/m}^3$ als 99,5 p en $1,0 \text{ ouE/m}^3$ als 99,9 p.

⁷ Hieronder vallen ook geuremissies die incidenteel voorkomen, maar onderdeel uitmaken van de reguliere bedrijfsvoering.

⁸ Inclusief nieuwe geurbronnen binnen bestaande activiteiten.

⁹ Destijds nog uitgedrukt als 1 geureenheid ipv $0,5 \text{ odourunit}$

De streefwaarde kan op twee manieren bereikt worden.

1. Door aanscherping van de standaardwaarde op basis van een maatwerkvoorschrift.
2. Voorschrijven als waarde in de algemene of gebiedsgerichte regels van het omgevingsplan voor nieuwe situaties.

Deze handreiking gaat uit van optie 1. Gemeenten kunnen er ook voor kiezen de streefwaarde al direct in de omgevingsplanregels voor te schrijven. Echter de keuze voor deze optie 2 compliceert de regels in het omgevingsplan en leidt naar verwachting tot een toename van de onderzoeklast. Immers de kans dat door een activiteit niet wordt voldaan is groter dan bij de standaardwaarde. Dat kan leiden tot het vaker vast moeten stellen van een maatwerkvoorschrift met bijbehorend geuronderzoek. Bovendien kan dit belemmerend werken voor de woningbouwopgave, als het gaat om het toevoegen van woningen bij bestaande geur veroorzakende activiteiten.

Zie ook 5.3 van deze handreiking.

Standaardwaarde op een vaste afstand van de activiteit

De afwezigheid van geurgevoelige gebouwen in de omgeving van een geur veroorzakende activiteit betekent niet dat er onbeperkt geur verspreid mag worden. Zie ook de VNG Handreiking activiteiten en milieuzonering (2024). Gebruiksruimte die volgens die handreiking bij recht in het omgevingsplan kan worden toegekend is maximaal 0,5 ouE/m³ 98 p en 2,0 ouE/m³ 99,9 p. Deze gebruiksruimte geldt, afhankelijk van de locatie van de activiteit, op een afstand van 50 of 100 meter van de grens van de locatie waar de activiteit wordt verricht. Dit geldt voor bedrijventerreinen.

Het is een *aanvullende* regeling. Dat betekent dat aan beide waardensets moet worden voldaan. Zowel aan de standaardwaarde op een geurgevoelig gebouw als aan de standaardwaarde op een afstand van 50 of 100 meter.

De VNG Handreiking geldt niet voor industrieterreinen¹⁰. Het ligt in de rede om voor industrieterreinen van een wat ruimere standaard gebruiksruimte uit te gaan. Het is de wens van de VNG dat dit nog wordt uitgewerkt. Zolang dat niet is gedaan kan voor de toepassing van deze handreiking over geur door de industrie uitgegaan worden van de waarden voor bedrijventerreinen. Eventueel kan worden geanticipeerd op de introductie van een 'zone geur extra verruimd' van maximaal 200 meter op een industrieterrein. Die extra verruimde afstand geldt alleen voor zover de verruimde afstand ligt binnen de 'zone geur extra verruimd'. Zie de uitleg van de systematiek van de zone verruimd in de VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering (2024).

NB: voor delen van de zeer grote industrieterreinen in Nederland, zoals de 2^e Maasvlakte, kan zo nodig meer dan 200 meter gebruiksruimte voor geur worden gereserveerd.

In onderstaand tabel 4.1 zijn de standaardwaarden voor geur door industriële activiteiten opgenomen.

Tabel 4.1 Overzicht met voorgestelde standaardwaarden per activiteit

Geurgevoelig gebouw en toetspunten	Standaardwaarde in ouE/m ³ 98 p	Standaardwaarde in ouE/m ³ 99,9 p
Op een geurgevoelig gebouw	0,5	2,0
Op toetspunten op 50 of 100 m van de grens van de locatie waar de activiteit wordt verricht ¹¹	0,5	2,0

¹⁰ Dat zijn terreinen waarvoor geluidproductieplafonds zijn of nog moeten worden vastgesteld.

¹¹ 50 of maximaal 100 meter afhankelijk van ligging en precieze inhoud regeling, zie VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering 2024. Optioneel is een afstand van 200 meter op industrieterreinen of meer dan 200 meter op zeer grote industrieterreinen.

Regels in het omgevingsplan

Door de standaardwaarde in het omgevingsplan vast te leggen in algemene of gebiedsgerichte regels (zie de voorbeeldregels in bijlage A7.1) zijn alle activiteiten waar de regels betrekking op hebben (zie hoofdstuk 2 Bereik) gehouden om te voldoen aan de vermelde standaardwaarde. Hetzelfde geldt voor de streefwaarde voor nieuwe situaties, als een gemeente ervoor kiest om deze waarde in de regels vast te leggen.

Zoals in de VNG-handreiking activiteiten en milieuzonering 2024 is aangegeven (in bijlage A4, voorbeeldregel 1.3 van die handreiking) is het aan te bevelen om in de regels van het omgevingsplan te voorzien in een meldingsplicht voor het starten of wijzen van een aan een locatie toegedeelde activiteit, anders dan wonen.

In de melding moet worden onderbouwd dat kan worden voldaan aan de regels voor (onder meer) geur. Voor activiteiten die niet relevant zijn omdat er geen geuremissies plaatsvinden is de onderbouwing voor het aspect geur eenvoudig op te stellen: er zijn geen emissies dus wordt voldaan aan de gestelde regels over geur.

Maar ook in het geval dat er wel geuremissies zijn zal het niet altijd nodig zijn een volledig geuronderzoek volgens NTA 9065 uit te voeren. Bijvoorbeeld aan de hand van kengetallen voor de emissies¹² kan mogelijk eenvoudig en zonder model verspreidingsberekeningen beredeneerd en dus onderbouwd worden dat aan de gestelde standaardwaarde (of streefwaarde) wordt voldaan.

Overwogen kan worden om in het omgevingsplan geuronderzoek voor bepaalde geur veroorzakende activiteiten verplicht te stellen, zoals dat ook geldt voor het uitvoeren van een geluidonderzoek door bepaalde geluid veroorzakende activiteiten (artikel 22.60 van het tijdelijke omgevingsplan, uitgaande van de zogenaamde Bruidsschatregels). Dit is nog niet uitgewerkt in deze handreiking. Zie hoofdstuk 6 over het vervolg op deze handreiking.

Maatwerkvoorschrift

Volgens de systematiek in deze handreiking is bij hogere geurbelastingen dan de standaardwaarde een maatwerkvoorschrift omgevingsplan nodig. Dit maatwerkvoorschrift kan worden vastgesteld mits:

- Toepassing is gegeven aan BBT én daarnaast geurbeperkende maatregelen zo veel als redelijkerwijs mogelijk is worden getroffen.
- En er wordt voldaan aan de kaders met betrekking tot geurgevoelige gebouwen. In het volgende hoofdstuk wordt dit uitgewerkt.

¹² Het uitwerken van dit voorbeeld valt buiten het bereik van deze handreiking.

5 Afwegingsruimte voor andere waarden

5.1 Inleiding

Met een maatwerkvoorschrift¹³ op grond van het omgevingsplan kan een andere waarde dan de standaardwaarde (of de streefwaarde als die in de planregels is voorgeschreven) worden vastgesteld¹⁴. In dit hoofdstuk worden de volgende situaties onderscheiden.

1. Afwegingsruimte bij een bestaande activiteit.
2. Afwegingsruimte bij het oprichten van een activiteit.
3. Afwegingsruimte bij het projecteren van geurgevoelige gebouwen.
4. Afwegingsruimte bij minder hinderlijke of neutrale/aangename geuren.
5. Afwegingsruimte op basis van een nadere bestuurlijke afweging.

In onderstaande samenvattende tabel wordt de afwegingsruimte schematisch weergegeven, vooruitlopend op de beschrijving en toelichting in de paragrafen 5.2 tot en met 5.6 van dit hoofdstuk. De conceptrange voor cumulatie als 90 p is niet in de tabel verwerkt. Hetzelfde geldt voor de waarden als 99,9 p. In de paragrafen 5.2 tot en met 5.6 zijn deze wel verwerkt.

Tabel 5.1 Samenvattende waardentabel

Waarden	Aard van de geur					
	Hinderlijk		Minder hinderlijk		Aangenaam / neutraal	
	Per act.	Cum.	Per act.	Cum.	Per act.	Cum.
Buiten handreiking (zie 5.6)	Afwijken door Raad of PS					
Grenswaarde 98 p	5,0	-	5,0	-	5,0	-
Afwegingsruimte met afwegingswaarden 98 p	Afwijken door B&W of GS		Afwijken door B&W of GS		5,0	10
			3,0	6,0	Afwegingsruimte aangenaam	
			Afwegingsruimte minder hinderlijk			
	1,5	3,0				
	Afwegingsruimte hinderlijk					
Standaardwaarde 98 p	0,5	-	0,5	-	0,5	-
	Afwegingsruimte voor scherpere waarden					
Streefwaarde 99,5 p	0,5	-	0,5	-	0,5	-

¹³ Of in een vergunningvoorschrift voor een omgevingsvergunning, voor zover de vergunning (ook) betrekking heeft op het afwijken van de waarden voor geur in het omgevingsplan.

¹⁴ In plaats van met een maatwerkvoorschrift kan de voorgestelde afwegingsruimte ook bij een BOPA of een wijziging van het omgevingsplan worden toegepast.

5.2 Afwegingsruimte bij een bestaande activiteit

Bij een verandering of uitbreiding van bestaande activiteiten moeten, naast de toepassing van tenminste BBT, aanvullende geurbeperkende maatregelen zo veel als redelijkerwijs mogelijk is worden getroffen (zie het eerste uitgangspunt in hoofdstuk 3).

Voor de situatie na de verandering of uitbreiding gelden de in tabel 5.2 opgenomen waarden als maximale waarden die in het maatwerkvoorschrift kunnen worden vastgelegd, tenzij met toepassing van paragraaf 5.5 of 5.6 anders wordt bepaald.

Tabel 5.2 Afwegingswaarden bij verandering of uitbreiding van een bestaande activiteit

Ligging geurgevoelig gebouw of toetspunten	Conceptrange cumulatiewaarde in ou_E/m^3 90 p	Afwegingswaarde in ou_E/m^3 98 p tot		Afwegingswaarde in ou_E/m^3 99,9 p tot
		Activiteit	Cumulatief	
Buiten een bedrijventerrein of industrieterrein	0,5 of 1,0	1,5	3,0	6,0
Op een bedrijventerrein of industrieterrein	-	5,0	10	20
Toetspunten op 50 of 100 m van grens locatie waar de activiteit wordt verricht ¹⁵	-	3,0	-	12

Daarbij gelden de volgende bepalingen.

Per activiteit

1. Voor geurbronnen waarvan de emissie niet door ter plaatse uitgevoerde metingen is vastgesteld en waar de geuremissie afhankelijk is van de bedrijfsspecifieke omstandigheden (zoals procescondities of configuratie van een geurreductietechniek) kan het bevoegd gezag bepalen dat de geurbelasting wordt berekend op basis van een factor 2 hogere emissie.
2. De waarden voor de toetspunten op 50 of 100 m gelden op elke beoordelingshoogte.
3. Aanvullend op het in een maatwerkvoorschrift opnemen van immissiewaarden is het aan te bevelen om daarnaast in het maatwerkvoorschrift vast te leggen wat de toegelaten geuremissie is, dit met het oog op de handhaafbaarheid.
4. Saneringssituatie: vergunde waarden op geurgevoelige gebouwen hoger dan de afwegingswaarden in tabel 5.1 gelden als saneringssituatie, tenzij met toepassing van paragraaf 5.5 of 5.6 anders wordt bepaald.

Cumulatie

5. Bij het bepalen van cumulatie wordt rekening gehouden met activiteiten die een toegelaten geurbelasting op het betreffende geurgevoelige gebouw veroorzaken die hoger is dan de standaardwaarde als 98 p.
6. Bij het voor een activiteit toelaten van een hogere geurbelasting dan de standaardwaarde wordt aangetoond en gemotiveerd dat het redelijkerwijs niet mogelijk is om door het treffen van maatregelen of anderszins de geurbelasting verder te verlagen.
7. Het wel of niet voldoen aan de conceptrange voor cumulatie als 90 p wordt bij het vaststellen van het maatwerkvoorschrift betrokken.

¹⁵ 50 of maximaal 100 meter afhankelijk van ligging en precieze inhoud regeling, zie VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering 2024. Optioneel is een afstand van 200 meter op industrieterreinen of meer dan 200 meter op zeer grote industrieterreinen.

5.3 Afwegingsruimte bij het oprichten van een activiteit

Onder het oprichten van een activiteit wordt verstaan:

1. het starten van een nieuwe activiteit in de zin van paragraaf 2.2;
2. het wijzigen of uitbreiden van een bestaande activiteit zodanig dat deze activiteit naar aard en omvang niet meer gelijk is te stellen aan de bestaande activiteit¹⁶.

Aanscherpen standaardwaarde tot streefwaarde

Het bevoegd gezag kan bij het oprichten van een activiteit in een maatwerkvoorschrift de standaardwaarde aanscherpen tot de volgende streefwaarde:

1. 0,5 ouE/m³ als 99,5 percentiel
2. 1,0 ouE/m³ als 99,9 percentiel

Alternatief: de streefwaarde verwerken in de regels van het omgevingsplan.

Dit betekent dat in alle nieuwe situaties primair getoetst wordt aan de strengere streefwaarde. Ook een uitbreiding van een nieuwe situatie wordt getoetst worden aan de streefwaarde. Dit compliceert de regels in het omgevingsplan en leidt naar verwachting tot een toename van de onderzoeklast.

Verruimen geurwaarden

Bij het oprichten van een nieuwe activiteit moeten, naast de toepassing van tenminste BBT, aanvullende geurbeperkende maatregelen zo veel als redelijkerwijs mogelijk is worden getroffen.

Als het daarmee niet mogelijk is om te voldoen aan de standaardwaarde kan met een maatwerkvoorschrift van de standaardwaarde worden afgeweken. Paragraaf 5.2 is hierop van overeenkomstige toepassing.

Overigens kan ook geconcludeerd worden dat de activiteit niet op die plaats kan worden toegelaten. Een verzoek om een maatwerkvoorschrift wordt dan (gemotiveerd) afgewezen.

5.4 Afwegingsruimte bij het projecteren van geurgevoelige functies

Bij het projecteren van geurgevoelige functies nabij één of meer geur veroorzakende activiteiten wordt uiteraard bij voorkeur voldaan aan de standaardwaarde. Echter zeker bij gebiedstransformaties kan het zijn dat nieuwe geurgevoelige gebouwen geprojecteerd worden nabij bestaande geur veroorzakende activiteiten, waarbij niet wordt voldaan aan de standaardwaarde. In die gevallen kan van de standaardwaarde worden afgeweken. Daarbij gelden de in tabel 5.3 opgenomen waarden als afwegingswaarden voor de geurbelasting, tenzij met toepassing van 5.5 of 5.6 anders wordt bepaald.

Tabel 5.3 Afwegingswaarden bij projectie van geurgevoelige functies

Ligging geurgevoelig gebouw	Conceptrange cumulatiewaarde in ouE/m ³ 90 p	Afwegingswaarde in ouE/m ³ 98 p tot		Afwegingswaarde in ouE/m ³ 99,9 p tot
		Activiteit	Cumulatief	
Buiten een bedrijventerrein of industrieterrein	0,5 of 1,0	1,5	3,0	6,0
Op een bedrijventerrein of industrieterrein	-	5,0	10	20

Daarbij gelden de volgende bepalingen.

¹⁶ Bijvoorbeeld een veevoederbedrijf dat omschakelt naar een aardappelverwerkend bedrijf is naar aard niet meer gelijk te stellen aan de bestaande activiteit. Een bedrijf dat de productiecapaciteit verhoogt met 10% is in beginsel naar aard en omvang nog wel gelijk te stellen aan de bestaande activiteit.

Per activiteit

1. Bij het projecteren van geurgevoelige gebouwen wordt rekening gehouden met concrete toekomstplannen van de geur veroorzakende activiteiten. Dat betekent niet dat die plannen automatisch gehonoreerd worden. Dit is maatwerk per geval en onderhevig aan afwegingsruimte: afweging van bedrijfsbelangen en woningbouwbelangen in relatie tot het aanvaardbare geurhinderniveau.
2. Om de bestaande rechten van een geur veroorzakende activiteit te borgen wordt voor zover de geurbelasting door een bestaande activiteit op de te projecteren geurgevoelige functie hoger is dan de standaardwaarde, die hogere geurbelasting met een maatwerkvoorschrift als toelaatbaar vastgesteld. Indien mogelijk wordt daarnaast in het maatwerkvoorschrift vastgelegd wat de toegelaten geuremissie is, dit met het oog op de handhaafbaarheid.

Cumulatie

3. Bij het bepalen van cumulatie wordt alleen rekening gehouden met activiteiten die een toegelaten geurbelasting op het betreffende geurgevoelige gebouw veroorzaken die hoger is dan de standaardwaarde.
4. Het wel of niet voldoen aan de conceptrange cumulatiewaarde wordt bij het besluit tot projecteren van geurgevoelige functies betrokken.

Bij de ontvanger

5. Voorwaarde is dat nieuwe geurgevoelige gebouwen worden voorzien van balansventilatie met geurfiltering,¹⁷ zie onderstaande toelichting.

Toelichting punt 5: In een stedelijke omgeving nabij bestaande industrie kan het zo zijn dat het niet mogelijk is te voldoen aan de voorgestelde standaardwaarde voor geur. Het belang van het op peil houden van de woningvoorraad in de stad is een groot belang. Dat betekent dat ook woningen gebouwd kunnen worden met geurbelastingen boven de standaardwaarde. De in deze handreiking voorgestelde voorwaarde is dat de geurbelaste woningen worden voorzien van balansventilatie met geurfiltering. Bij het gesloten houden van ramen en deuren zal de geur binnen niet waarneembaar zijn. Dit betekent niet dat de bewoners geen goed gebruik kunnen maken van de buitenruimte en ook niet dat zij altijd hun ramen en deuren gesloten moeten houden om geurhinder te voorkomen. Weliswaar zal er een deel van de tijd buiten geur waarneembaar zijn, echter het grootste deel van de tijd zal er géén sprake zijn van duidelijk waarneembare geur, ook niet bij geopende ramen en deuren.

Daar komt bij dat lang niet iedereen hinder of ernstige hinder van waarneembare geur ondervindt. Bij een geurbelasting van 3,0 ouE/m³ als 98 p zal naar verwachting circa driekwart van de bewoners geen hinder of ernstige hinder ervaren, ook niet als zij de geur wel kunnen waarnemen.

Al met al zullen de meeste mensen het grootste deel van de tijd gewoon gebruik kunnen maken van de buitenruimte of de ramen open kunnen hebben zonder daarbij geurhinder te ervaren.

¹⁷ Zie bijvoorbeeld de voorwaardelijke verplichting in artikel 6.3.1 van het bestemmingsplan Noordeinde, Wormerveer uit 2019: 'Het gebruik van een woning conform de bestemming binnen een van kracht zijnde geurcontour H = -1, is uitsluitend toegestaan indien geurbepalende maatregelen in de vorm van een balansventilatie met geurfilter worden getroffen en in stand worden gehouden.'

5.5 Afwegingsruimte minder hinderlijke of neutrale/aangename geuren

Tabel met indeling naar aard van geuren

In bijlage A3 is een tabel opgenomen met een onderverdeling van verschillende geuren in de klassen hinderlijk, minder hinderlijk en neutraal/aangenaam. De basis van de tabel is de lijst bij het voorstel van 18 september 2023 van de initiatiefgroep nationaal beoordelingskader geur. Deze lijst is aangevuld met (1) activiteiten waarvoor in het actuele Noord Brabantse geurbeleid een hedonische weegfactor F is gedefinieerd en (2) praktijkervaring vanuit RHDHV. Dit laatste onder meer voor de indeling van een geur aan de hand van de Brabantse weegfactor F.

De meeste geuren zijn ingedeeld als hinderlijk.

De lijst in bijlage A3 is het vertrekpunt. De KaGO (Kennisalliantie Geur Overheden) gaat de lijst beheren en beziet welke partijen daarbij betrokken worden.

Beoordeling

Als het in afwijking van 5.2 tot en met 5.4 gaat om een minder hinderlijke geur of een neutrale/aangename geur kan bij de toepassing van 5.2 tot en met 5.4 op onderdelen met een maatwerkvoorschrift verder worden afgeweken van de standaardwaarde. Voor een minder hinderlijke geur tot de waarden in tabel 5.4 Voor een neutrale/aangename geur tot de waarden in tabel 5.5

De waarden in tabel 5.4 voor een minder hinderlijke geur zijn een factor 2 hoger dan voor hinderlijke geur in tabel 5.2. In het Nederlandse geurbeleid wordt of met een glijdende schaal gewerkt als het gaat om Hedonisch gewogen geurbelasting of met sprongen met een factor 3 of 3,33 als het gaat om indeling van geuren in klassen (zie bijlage A.2). Deze handreiking gaat voor de beoordeling van de aard van de geur niet uit van een glijdende schaal. De toepassing van een factor 3 zou te weinig ruimte laten voor de stap tussen minder hinderlijk en neutraal/aangenaam. Vandaar de keuze voor een factor 2.

Tabel 5.4 Minder hinderlijke geur

Ligging geurgevoelig gebouw of toetspunten	Conceptrange cumulatiewaarde in ou_E/m^3 90 p	Afwegingswaarde in ou_E/m^3 98 p tot		Afwegingswaarde in ou_E/m^3 99,9 p tot
		Activiteit	Cumulatie	
Buiten een bedrijventerrein of industrieterrein	0,5 of 1,0	3,0	6,0	12
Op een bedrijventerrein of industrieterrein	-	10	20	40
Toetspunten op 50 of 100 m van grens locatie waar de activiteit wordt verricht ¹⁸	-	6,0	-	24

De toepassing van een factor 2 voor de stap van minder hinderlijk naar neutraal/aangenaam zou leiden tot waarden buiten een bedrijventerrein/industrieterrein boven de grenswaarde. Vandaar de keuze voor de factor 1,66 t.o.v. minder hinderlijk. Ten opzichte van hinderlijk is de stap een factor 3,33.

¹⁸ 50 of maximaal 100 meter afhankelijk van ligging en precieze inhoud regeling, zie VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering 2024. Optioneel is een afstand van 200 meter op industrieterreinen of meer dan 200 meter op zeer grote industrieterreinen.

Tabel 5.5 *Neutrale/aangename geur*

Ligging geurgevoelig gebouw of toetspunten	Conceptrange cumulatiewaarde in ou_E/m^3 90 p	Afwegingswaarde in ou_E/m^3 98 p tot		Afwegingswaarde in ou_E/m^3 99,9 p tot
		Activiteit	Cumulatie	
Buiten een bedrijventerrein of industrieterrein	0,5 of 1,0	5,0	10	20
Op een bedrijventerrein of industrieterrein	-	10	20	40
Toetspunten op 50 of 100 m van grens locatie waar de activiteit wordt verricht	-	10	-	40

Daarbij gelden de volgende bepalingen.

Per activiteit

- In de tabel in bijlage A3 is van een reeks activiteiten de indeling van de geur weergegeven.
- Het bevoegd gezag kan gemotiveerd een andere indeling van de aard van de geur hanteren, onder meer op basis van:
 - Het type (chemische) verbinding/materiaal en de typering van de geur¹⁹. Er zijn aanwijzingen dat molecuulgrootte en molecuulkenmerken de (on)aangenaamheid beïnvloeden²⁰.
 - Toestand van het materiaal en (proces)condities die de geurproductie beïnvloeden (zoals temperatuur, vochtigheid, tijdsduur, versheid, contaminatiegraad).
 - Eerdere onderbouwingen van een (aantoonbaar) vergelijkbare activiteit.
 - Concrete wijzigingen die tot een verbetering van de aard van de geur hebben geleid.
 - Literatuurbronnen met karakterisering van de geur.
 - Ontleding en analyse van een componentenmix die wordt geëmitteerd.
 - Geurtypering van de toegepaste reductietechniek (vervanging oorspronkelijke geur door restgeur van de toegepaste techniek).
 - Aanwezige (en gevalideerde) of ontbrekende klachtenhistorie in combinatie met vastgestelde geurconcentraties.
 - Omgevingsonderzoeken om hinderniveau vast te stellen, zoals snuffelploegmetingen (loopmethode/stoeltjesmethode).
- Voor geurbronnen waarvan de emissie niet door ter plaatse uitgevoerde metingen is vastgesteld en waar de geuremissie afhankelijk is van de bedrijfsspecifieke omstandigheden (zoals procescondities of configuratie van een geurreductietechniek) kan het bevoegd gezag bepalen dat de geurbelasting wordt berekend op basis van een factor 2 hogere emissie.
- De waarden voor de toetspunten op 50 of 100 m gelden op elke beoordelingshoogte.
- Van een activiteit die zowel hinderlijke als minder hinderlijke geuren verspreid worden de emissies van hinderlijke geuren eerst met een factor 2 omgerekend naar minder hinderlijk en vervolgens wordt de totale geurbelasting getoetst aan de waarden in tabel 5.3.
- Van een activiteit die zowel hinderlijke of minder hinderlijke geuren als neutrale/aangename geuren verspreid worden de emissies van hinderlijke geuren eerst met een factor 3,33 omgerekend naar neutraal/aangename geuren en de emissies van minder hinderlijke geuren met een factor 2. Vervolgens wordt de totale geurbelasting getoetst aan de waarden in tabel 5.4.

¹⁹ Hedonics of Odors and Odor Descriptors: <https://doi.org/10.1080/00022470.1984.10465810>

²⁰ Hedonic Judgments of Chemical Compounds Are Correlated with Molecular Size: <https://www.mdpi.com/1424-8220/11/4/3667>

7. Als de bijdrage van andere geuren dan hinderlijke geuren beperkt is kan in plaats van het gestelde onder door 5 en 6 gekozen worden om alle geuren ongewogen door te rekenen en te toetsen aan de waarden in tabel 5.2 voor hinderlijke geuren.
8. Saneringssituatie: vergunde waarden op geurgevoelige gebouwen hoger dan de afwegingswaarden in tabel 5.3 of 5.4 gelden als saneringssituatie, tenzij met toepassing van hoofdstuk 5.6 anders wordt bepaald. Aanvullend kan voor neutrale/aangename geuren door bestaande activiteiten (zoals van een industriële bakkerij) met vergunde waarden hoger dan 5,0 ouE/m³ 98 p, waarbij er ten aanzien van de reguliere bedrijfssituatie geen verleden is van geurhinder, de kwalificatie saneringssituatie achterwege blijven.

Cumulatie

9. Voor cumulatie van geur door verschillende activiteiten worden voor de toetsing aan de cumulatiewaarde 98 p de activiteiten op vergelijkbare wijze als onder 5 en 6 omgerekend en vervolgens getoetst aan tabel 5.3 of 5.4. Zie de voorbeeldberekening in bijlage A.7.
10. De punten in 5.2 en 5.4 over maatregelen en cumulatie zijn verder van overeenkomstige toepassing.

5.6 Andere waarden op grond van bestuurlijke afweging

Na bestuurlijke afweging kan voor de geur door een activiteit op geurgevoelige gebouwen buiten een bedrijventerrein of industrieterrein van de waarden in 5.2 tot en met 5.5 worden afgeweken, tot maximaal 5,0 ouE/m³ 98 p en 20 ouE/m³ 99,9p, dan wel tot een vergunde waarde als die hoger is.

Ook kan na bestuurlijke afweging op de toetspunten op 50 of 100 meter²¹ worden voorzien in meer geur gebruikruimte.

Het toelaten van waarden op geurgevoelige gebouwen boven de grenswaarde van 5,0 ouE/m³ 98 p (of boven een vergunde waarde als die hoger is) vanwege zwaarwegende maatschappelijke belangen valt buiten de kaders van de handreiking en van het door een gemeente op basis van deze handreiking op te stellen beleid. De handreiking gaat hier verder niet over (maatwerk per geval).

²¹ 50 of maximaal 100 meter afhankelijk van ligging en precieze inhoud regeling, zie VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering 2024. Optioneel is een afstand van 200 meter op industrieterreinen of meer dan 200 meter op zeer grote industrieterreinen.

6 Vervolgacties

Op basis van ervaringen met deze handreiking zal de handreiking worden geëvalueerd en waar nodig aangevuld en aangepast. Dit geldt op voorhand al voor de volgende aspecten.

1. Het verder uitwerken van een voorbeeld voor de beleidsregels (zie bijlage A7.2).
2. Verdieping van de dosis effectrelaties in aanvulling op bijlage A1.
3. Het (al dan niet) opnemen van een extra toetswaarde voor de cumulatie van geur, uitgerukt in een waarde als 90 percentiel. Optioneel is om ook een waarde als 90 percentiel op te nemen per activiteit, bij het nemen van een besluit over het afwijken van de standaardwaarde.
4. Het verder uitwerken van het aspect toezicht en handhaving.
5. Het verder uitwerken van de variabelen bij die bij het gebruik van de afwegingsruimte kunnen worden betrokken, zie de uitgangspunten daarover in hoofdstuk 3. Deze variabelen zijn:
 - a. het kunnen treffen van maatregelen en de kosten daarvan;
 - b. de aard van de geur binnen een hinderlijkheidsklasse;
 - c. het type geurgevoelig gebouw;
 - d. het aantal geurgevoelige gebouwen en de aard van het gebied;
 - e. bestaande situatie of nieuwe situatie;
 - f. geurklachten en resultaten leefbaarheidsonderzoeken;
 - g. historie van de bron(nen);
 - h. wel of geen cumulatie met geur door andere activiteiten.

A1 Uitleg van geurwaarden

Kernbegrippen (conform NTA 9065:2023):

Europese geureenheid (ou_E)

Hoeveelheid geurstoffen die, bij verdamping in één kubieke meter neutraal gas onder standaardcondities een fysiologische respons oproept bij een geurpanel (detectiegrens) gelijk aan de respons die optreedt bij verdamping van 123 µg n-butanol (CAS-nr. 71-36-3) in één kubieke meter lucht onder standaardcondities (concentratie is 0,040 µmol/mol)

Geurconcentratie:

Hoeveelheid Europese geureenheden per kubieke meter lucht (ou_E/m³) onder standaardcondities.

Bij geurconcentraties (uurgemiddelde waarde) lager dan 0,5 ou_E/m³ als 98-percentiel is bij continue bronnen doorgaans geen sprake van geurhinder. Dit wordt vaak als hindergrens aangeduid.

Uitleg: een geurconcentratie wordt uitgedrukt in odour units in een volume eenheid lucht (ou_E/m³). Hierbij wordt de hoeveelheid geurveroorzakende stof die aan 1 kuub lucht moet worden toegevoegd opdat de helft van een groep mensen (een zogenaamd geurpanel) de geur nog net kan onderscheiden van reukloze lucht (en de andere helft niet) aangeduid als 0,5 odour unit (ou_E/m³). Met onderscheiden van de geur wordt bedoeld het detecteren van een geur (het kunnen benoemen (identificeren) van een geur treedt meestal pas op bij een hogere concentratie dan 0,5 ou_E/m³).

Percentielwaarde

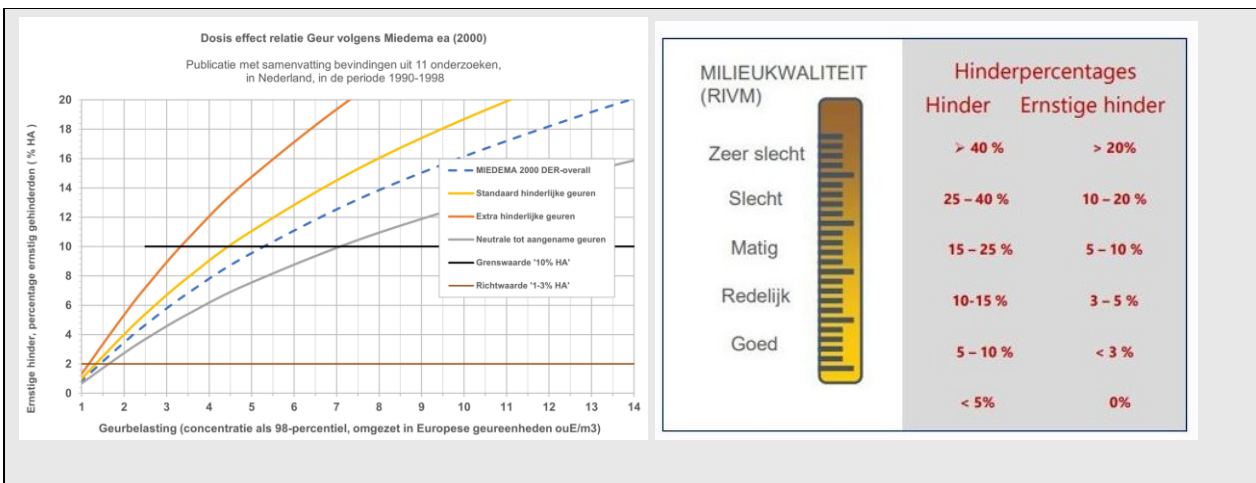
Tijdfractie van het jaar (percentage van het totaal aantal uren) dat een bepaalde geurconcentratie niet wordt overschreden. De 98-percentielwaarde is voor continue geurbronnen de algemene tijdfractie waarvoor de geurbelasting (geurcontour) wordt bepaald.

Uitleg: een geurnorm van 1 ou_E/m³ als 98-percentiel wil zeggen dat er gedurende 98% van de tijd sprake moet zijn van een geurconcentratie die lager of gelijk is aan 1 ou_E/m³. Gedurende de resterende 2% van de tijd (op jaarbasis 175 uur) mag de optredende geurconcentratie dan hoger zijn dan de norm. Een norm geldt meestal ter hoogte van een gevel van een woning (geurgevoelig object).

Om een geursituatie rondom een geurbron inzichtelijk te maken worden vaak contourplaatjes gemaakt waarmee de grens wordt aangeven tot waar in de omgeving aan een norm (zoals 1 ou_E/m³ als 98-percentiel) wordt voldaan.

Grondslag voor de voorgestelde grenswaarde:

Voor het vaststellen van de grenswaarde is gekeken naar de milieukwaliteitsschaal van het RIVM en is aangesloten bij een ernstig hinderpercentage tot 10% (milieukwaliteit 'matig'). Een grenswaarde van 5,0 ou_E/m³ als 98-percentiel is vervolgens gekozen op basis van de dosis effect relatie geur die door Miedema ea (2000) is vastgesteld op basis van 11 onderzoeken in de periode 1990-1998 overeenkomstig de blauwe lijn (MIEDEMA 2000 DER-overall). Meer recente informatie over de dosis-effect relatie gerelateerd aan de Nederlandse situatie is niet voorhanden.

A2 Overzicht bestaand geurbeleid

Tabel A2.1 Overzichtstabel van beoordelingskaders geur in Nederland²²

	Toetswaarden (A)				Aard van de geur (B)	Percentiel-waarde (C)	Type geur-gevoelig (D)	Bestaand versus nieuw (E)
	Streef-waarde	Richt-waarde	Grens-waarde	Inter-ventie				
Provincie								
Flevoland			Nieuw: C (H=-1) 99,5 p	-	Direct in norm	95/ 98/ 99,5/ 99,9/(99,99): Factor 0,6/1/ 2/4/(10)	Minder gevoelig: Max: C (H=-1) 95 p	Bestaand: C (H=-1) 98 p
Friesland	0,15	0,5	1,5	-	4 niveaus factor *0,3/ *1/*3/*9	98/99,5/99,9 Factor 2 en 4	A/B/C factor *1/*3/*9	Factor 3
Gelder-land	0,15	0,5	1,5	-	4 niveaus factor *0,3/*1/*3/*9	98/99,5/99,9 Factor 2 en 4	A/B/C factor *1/*3/*9	Factor 3
Groningen		0,25	Nieuw: 0,5 Bestaand: 1,8	-	-	98/99,5/99,9 Factor 2 en 4	A/B Nieuw: 0,5 vs. 1,8 Bestaand: 1,8 vs. 5,3	Factor 3,6 (A) Factor 3 (B)
Noord-Brabant		0,5	1	-	0,9-4 (0,9-8)	98 en 99,9 Factor 4	Wonen/ gemend/ overig Factor 2 en factor 10	Factor 2
Noord-Holland		0,5	1	-	0,9-4 (0,9-8)	98 en 99,9 Factor 4	Wonen / gemend / overig Factor 2 en factor 20	Factor 2
Overijssel	0,15	0,5	1,5	-	4 niveaus factor *0,3/*1/*3/*9	98/99,5/99,9 Factor 2 en 4	A/B/C *1/*3/*9	Factor 3
Zeeland			Nieuw: C99,5 = C (H=-1)	-	Direct in norm	95/98/99,5	Minder gevoeling: max: C (H=-1) 95p	Bestaand: C (H=-1) 98 p en nieuw C (H=-1) 99,5p
Zuid-Holland	< 0,5	C98 = 0,5 (hindergr ens)	C98 = C (H=-2) of C98 = 5	-	C(H=-2) < 5 versus C(H=-2 ≥ 5	98/99,99p Factor 5	Type 1/2/3 *1/*3/ ernstige hindergrens	
Overig ¹⁾								
Rijnmond		0,5				98 en 99,99	Geen diff.	-
Zaans geurbeleid 2016	Ambitie-kwaliteit: C (H=-0,5)	Streef-kwaliteit: C (H=-1)			Direct in norm	98 en 99,5 Factor 2	Factor 2/4	Wijziging obv ambitie-kwaliteit
Helmond 2024	0,25	0,5	1	-	0,9-4 (0,9-8)	98 en 99,9 Factor 4	Wonen/ gemend/ overig Factor 4/10	

Toelichting:

- A. De numerieke toetswaarden op 98-percentielniveau die worden gehanteerd (al dan niet vastgelegd als streef-, richt-, grens en saneringswaarden).
- B. Differentiatie in de aard van de geur.

²² In dit overzicht is een selectie van regionale en gemeentelijke geurbeleidskaders opgenomen

- C. De percentielwaarden die worden aangehouden en de verhoudingen in de normering tussen de verschillende percentielwaarden.
- D. Differentiatie in type geur gevoelig gebouw.
- E. Al dan niet onderscheid (verschil) tussen beoordeling van bestaande en nieuwe activiteiten.

A3 Tabel met onderscheid in aard van de geur

Tabel A3.1 Indeling van de aard van de geur van activiteiten en materialen

Activiteit/ Materiaal	Hinderlijk	Minder hinderlijk	Neutraal / aangenaam	Opmerkingen
Aardappelverwerking	x			
Aardappelzetmeel productie	x			
Afval, agrarisch	x			
Afval, huishoudelijk	x			
Aluminium smelterij	x			
Asfaltproductie met bitumen	x			
Asfaltproductie zonder bitumen	x			
Baggerspecie (verwerken)	x			
Bakkerij (brood)			x	
Bermmaaisel	x			
Beschuit- en banketbakkerijen		x		
Bierbrouwen	x			
Biomassaopslag		x		O.b.v. droge biomassa en condities
Bitumenproductie (dakbedekking)	x			
Brijvoerproductie	x			
Cacaoproductie	x			
Champignonssubstraat productie	x			
Chemische industrie	x			
Chemische lucht	x			
Diervoeders (mengvoeder)	x			
Diervoeders, PET foods	x			
Drukkerij	x			
Eierenverwerking		x		
Geur- en smaakstoffen		x		Afhankelijk van toepassingsdoeleinde
GFT compostering	x			
Gist (productie en verwerking)	x			
Glasafval	x			
Gras	x			
Groenafval	x			Afhankelijk van type groenafval
Groencompostering	x			
Groente-, fruit- en tuinafval (GFT)		x		
Groenvoerdrogen, geen mais	x			
Hout drogen/verduurzamen		x		
Hout verkleinen			x	
Houtsnippers		x		
Houtverbranding	x			
IJzergieterij	x			
Kadavers	x			

Kip, verse slachtresten	x			
Koffiebranden		x		
Kunstmestproductie	x			
Leerlooierijen	x			
Maisdrogen	x			
Mest (kippen, melkvee, varkens)	x			
Mestverwerking	x			
Metaalbewerking	x			
Metaallakkerij		x		
Metaalrecycling	x			
Notenproductie	x			
Olie/stookolie op- en overslag	x			
Percolaat	x			
Papier- en kartonindustrie		x		
Plantaardige zaden (verwerking)	x			
Polyesterverwerking	x			
Rubberindustrie/verwerking	x			
Schroot/metaalverwerking	x			
Slibcompostering	x			
Slibverwerkers (niet compostering)	x			
Slachtbijproducten	x			
Slachterij	x			
Snoeihout		x		
Suikerproductie	x			
Tabak		x		
Tapijtfabriek	x			
Ui (verwerking)	x			
Vergisting	x			Inclusief mestvergisting
Vetraffinage	x			
Vetrecycling	x			
Vet uit putten, niet van dieren	x			
Vet van dieren	x			
Vis, verse slachtresten	x			
Visrokerij	x			
Visverwerking	x			
Voedingsmiddelen (frituren)	x			
Vleesverwerking (vleeswaren)		x		
Vleeswaren bereiding (snacks)	x			
Waterzuiveringsinstallatie (AWZI)	x	x		Mede o.b.v. type bedrijf/bedrijfstak
Waterzuiveringsinstallatie (RWZI)	x			Valt doorgaans onder Bkl
Zoetwarenproductie			x	
Zuivelproductie (kaas, boter)		x		

Om de primaire geur die bij een activiteit vrijkomt te behandelen worden er geurreductietechnieken ingezet. Deze technieken zijn in staat om in meer of mindere mate de geuremissie te beperken.

Tegelijkertijd is het ook mogelijk dat de techniek leidt tot het omzetten van de (aard van de) geur in andere geurende componenten of dat er een nieuwe geur vanuit de techniek zelf wordt geëmitteerd.

Tabel A3.2: Standaardbeoordeling van de aard van de restgeur van reductietechnieken

Techniek	Hinderlijk	Minder hinderlijk	Neutraal / aangenaam	Opmerkingen
Biofilter (/ lavafilter)		x		Eigen restgeur van het filtermateriaal
Gaswasser (scrubber)	x			Geuremissie vanuit (overmaat) wasmedium (bijvoorbeeld Cl)
Naverbrander	x			Bij verbranding worden de geurende componenten omgezet in verbrandingsproducten. Deze verbrandingsproducten kunnen ook een restemissie van geur veroorzaken. Bijvoorbeeld S-componenten in SO ₂ . Daarnaast wordt een de fractie onverbrand geëmitteerd (fractie onverbrand is per type stookinstallatie veelal onbekend).

A4 Overzicht bestaande documenten over geur

'Handleiding geur: bepalen van het aanvaardbaar hinderniveau van industrie en bedrijven (niet veehouderijen)', Agentschap NL, 28 juni 2012

'Handreiking Activiteiten en milieuzonering', VNG, 17 oktober 2024

Nederlandse Technische Afspraak (NTA 9065-1:2023 en NTA 9065-2:2023)

Beleidskaders (per april 2025):

- 'Beleidsregel voor de beoordeling van geurhinder', GS provincie Flevoland, 1-1-2024
- 'Beleidsregels geur Bedrijven Fryslân 2019', 23-11-2022
- 'Beleidsregel geur voor milieubelastende activiteiten niet-veehouderijen Gelderland 2024', 27-3-2025
- 'Geurhinderbeleid industriële bronnen Provincie Groningen 2024', 24-12-2024
- 'Beleidsregel van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant van 5 december 2023 houdende regels omtrent de uitoefening van bevoegdheden op grond van de Omgevingswet (Beleidsregel omgevingsrecht Noord-Brabant), paragraaf 1.1 Industriële geur', 1-6-2024
- 'Eerste wijziging Beleidsregel beoordeling geurhinder milieubelastende activiteiten in provincie Noord-Holland 2024' 18-12-2024
- 'Beleidsregel geur door milieubelastende activiteiten (niet-veehouderijen) 2024' GS provincie Overijssel, 8-12-2023
- 'Handreiking geur provincie Zeeland, alle neuzen dezelfde kant op', 4-12-2007
- 'Geurhinderbeleid Provincie Zuid-Holland Actualisatie 2024', 12-12-2023

- 'Geuraanpak kerngebied Rijnmond, beleidsregels en toelichting', juli 2005
- 'Zaans Geurbeleid 2016', juli 2016
- 'Beleidsregel Geurhinder industriële bedrijven Helmond 2024', 26 september 2023

A5 Checklist geuronderzoeken

Checklist bij discrepantie tussen uitkomsten geuronderzoek versus praktijksituatie (tweeledig: zowel beter als slechter)

Normstelling

- Wordt in de vergunning een juist (of volledig) toetsingskader gehanteerd?
 - o Aard van de geur (hinderlijkheidsklasse)
 - o Beoordeling/indeling van geurgevoelige gebouwen
 - o Toetsing op relevante percentielwaarden
 - o Toetspunten op vaste afstanden

Bedrijfsvoering

- Voldoet de bedrijfsvoering aan hetgeen vergund is?
 - o Bewuste (aantoonbare) overtreding?
 - o Onbewuste overtreding?
- Evolutie van bedrijfsvoering / procesinstellingen / productengamma
- Implementatie van good housekeeping / kwaliteitsmanagement (onderhoud/schoonmaak)

Reductietechnieken

- Ontwerp en praktijksituatie geurbehandeling
 - o Batch / continu (werking biofilter/biowasser)
 - o Onderhoud aan reductietechnieken
 - o Standtijd (werking actief koolfilter)
 - o Oppervlaktebelasting biofilter, verblijftijd gaswasser (verblijftijd afgasstroom)
 - o Gas/vloeistofverhouding en verversingsgraad wasvloeistof (gaswasser)
 - o Filtermedium (type, structuur, chemie)
 - o Luchtstroom
 - o Factor onverbrand/onbehandeld
 - o Geurkarakteristiek afgas

Verspreiding

- Emissiehoogte
- Uitstroomsnelheid
- Warmte-inhoud (ontwerpvermogen versus (gemiddelde) praktijk)
- Al dan niet sprake van vrije uitstroom (regenkap)
- Niet verticale emissiepunten

Complexiteit activiteiten

- Zijn alle bronnen meegenomen:
 - o Zijn er diffuse bronnen die niet in kaart zijn gebracht
 - o Andere activiteiten (nieuwe activiteiten)
 - o Complexe emissiesituatie(s)
- Complexe bronnen:

- o Niet goed meetbare bronnen
 - o Geurbronnen met een discontinue (met de tijd variërende) geurvracht
 - o Halemissies (niet gekanaliseerd)
 - o Handlingsemissies (geur vrijkomend uit een volume)
- Complexe bedrijfssituatie
 - o Veelvoud aan bronnen
 - o Batchprocessen
 - o Wisselende mix van producten/grondstoffen/bronlocaties
 - o Aanwezigheid bebouwing/begroeiing (beïnvloeding verspreiding)

Complexiteit leefomgeving

- Aanwezigheid bebouwing/begroeiing (luchtstroming)
- Afwijkend blootstellings/aanwezigheidspatroon
- Cumulatie met andere bronnen/activiteiten

Geurmetingen

- Batchproces: representativiteit metingen
- Jaargetijde / weersomstandigheden
- Procesomstandigheden
- Variaties of concrete wijzigingen/verbeteringen in productieproces
- Tijd tussen geurmonsternamen en analyse (reactiviteit geurmonster/afgas)
 - o In hoeverre kan de geurconcentratie van een genomen geurmonster afnemen? (oxideren van componenten in monsternamenzak)?
 - o In hoeverre neemt de geur in de praktijk vrijkomend in de buitenlucht ook (snel) af?
- Meetmethode
 - o Loef/li zijde (fluxraam), overschatting debiet
 - o Lindvalldoos: strippen van geur bij bemonstering

Complexiteit hindersituatie

- Bezorgdheid gerelateerd aan andere milieuaspecten
- Sentiment
- Moment van hinderonderzoek (coronaperiode)
- Kwaliteit van controleonderzoeken: hinderonderzoek, snuffelonderzoeken of e-noses
- Kwaliteit monitoring hindersituatie
- Onregelmatig/inconsequent hinderpatroon
- Verspreidingsgedrag geurcomponenten:
 - o Vochtigheid
 - o Molecuulgrootte/molecuulmassa
- Tijdsduur van emissies:
 - o Korte pieken
 - o Verschillende emissieregimes (binnen een uur of dag)
 - o Voortdurende fluctuatie van bronsterkte

A6 Voorbeeld cumulatie met naar aard verschillende geuren

Voorbeeldberekening

In onderstaande tabellen is een voorbeeldberekening gegeven van de werking van de regels over geuren met verschillen in de mate van hinderlijkheid als beschreven in paragraaf 5.6.

Het voorbeeld gaat over de met een verspreidingsmodel berekende geurbelasting van drie bestaande geur veroorzakende bedrijven op een woningbouwplan:

- Bedrijf A met een standaard hinderlijke geur.
- Bedrijf B met een minder hinderlijke geur.
- Bedrijf C is gemengd omdat er sprake is van drie deelactiviteiten met naar aard verschillende geuren.

De uitwerking van dit voorbeeld begint met de geurbelasting door bedrijf C.

Tabel A6.1 Voorbeeldberekening gemengde geuren individueel bedrijf t.b.v. woningbouwontwikkeling

Bedrijf C, met 3 geurrelevante processen	Aard van de geur	Waarde als 98 p niet omgerekend	Omgerekend naar neutraal
Proces 1	Hinderlijk	0,75	2,50
Proces 2	Minder hinderlijk	0,69	1,15
Proces 3	Neutraal	1,12	1,12
Hele activiteit		1,7	3,5
Maximale afwegingswaarde		1,5	5,0
Overschrijding		0,2	-/- 1,5

Voor een activiteit met hinderlijke geur geeft deze handreiking een afwegingswaarde tot 1,5 ouE/m³ als 98 p. Als alle geuren ongewogen (dus als hinderlijk) worden ingevoerd, wordt deze waarde met 0,2 overschreden. Echter er is ook een proces met een minder hinderlijke geur en het proces met de hoogste geurbelasting is qua aard zelfs een neutrale/aangename geur. De emissies van de drie processen worden in de rechterkolom van tabel 5.6 naar neutraal omgerekend en vervolgens wordt de totale bijdrage getoetst als neutrale geur. De afwegingswaarde daarbij is in dit geval de grenswaarde van 5,0 ouE/m³ als 98 p. Deze waarde wordt met 1,5 odour unit onderschreden. Deze waarde is in beginsel toelaatbaar, mits de cumulatieve geurbelasting niet te hoog wordt.

In tabel A6.2 is uitgewerkt wat de cumulatieve geurbelasting is vanwege de bedrijven A, B en C.

Tabel A6.2 Voorbeeldberekening cumulatie geuren van verschillende aard t.b.v. woningbouwontwikkeling

Activiteit	Aard van de geur	Waarde als 98 p niet omgerekend	Waarde als 98 p omgerekend naar neutraal
Bedrijf A	Hinderlijk	1,1	3,7
Bedrijf B	Minder hinderlijk	1,0	1,7
Bedrijf C (zie tabel A6.1)	Gemengd	1,7	3,5
Cumulatief		2,5	5,8
Maximale afwegingswaarde		3,0	10
Overschrijding		-/- 0,5	-/- 4,2

Ook als alle geuren als standaard hinderlijk worden getoetst wordt voldaan aan de maximale cumulatieve afwegingswaarde van 3,0 ouE/m³. Na omrekening naar een naar aard neutraal/aangename geur wordt de maximale afwegingswaarde van 10 ouE/m³ ruim onderschreden.

A7 Voorbeelduitwerking plan- en beleidsregels

A7.1 Voorbeeldregels voor het omgevingsplan

Deze voorbeeldregels gaan over geur door activiteiten als bedoeld in deze handreiking. Deze voorbeeldregels zijn met name bedoeld om de structuur, opzet en ontwerpkeuzes te ondersteunen en om inzicht te bieden hoe de systematiek van deze handreiking in een omgevingsplan geregeld kan worden. De voorbeeldregels zijn bedoeld ter inspiratie en als aanzet maar kunnen niet zonder meer als model voor de gemeentelijke praktijk worden gebruikt.

De regels zijn afgeleid van de voorbeeldregels in bijlage A4 van de VNG Handreiking Activiteiten en milieuzonering 2024. Voor wat betreft de toepassing van zones voor geur: zie de toelichting daarop in de VNG Handreiking. In deze voorbeeldregels is een extra zone voor geur toegepast, namelijk de zone geur extra verruimd. Deze kan worden toegepast op industrieterreinen (zie paragraaf 5.2 van deze handreiking).

Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Normadressaat

Aan dit hoofdstuk wordt voldaan door degene die de activiteit verricht, tenzij anders is bepaald. Diegene draagt zorg voor de naleving van de regels over de activiteit.

Artikel 1.2 Samenhangende activiteiten

In deze afdeling worden voor de regels over geur als één activiteit beschouwd:

- a. activiteiten als bedoeld in de afdelingen 3.3 tot en met 3.11 van het Besluit activiteiten leefomgeving; of
- b. als het gaat om andere activiteiten dan bedoeld onder a, meerdere activiteiten die worden verricht op dezelfde locatie en die:
 1. rechtstreeks met elkaar samenhangen en met elkaar in technisch verband staan; of
 2. elkaar functioneel ondersteunen.

Artikel 1.3 Melding

1. Het is verboden om een op een locatie toegelaten activiteit, anders dan wonen, te verrichten of te wijzigen, die hinder door geur, [pm andere aspecten zoals geluid, stof, trillingen] kan veroorzaken, zonder dit ten minste vier weken voor het begin ervan te melden.
2. Het eerste lid is niet van toepassing op:
 - a. *[PM bijvoorbeeld activiteiten die in de bruidsschat zijn omgezet en die in het Activiteitenbesluit zijn aangewezen als type A-inrichtingen].*
3. Een melding wordt ondertekend en bevat ten minste:
 - a. de aanduiding van de activiteit;
 - b. het adres waarop de activiteit wordt verricht;
 - c. de begrenzing van de locatie waar de activiteit wordt verricht;
 - d. de naam en het adres van degene die de activiteit verricht;
 - e. een onderbouwing dat kan worden voldaan aan de regels in deze titel over geur; en
 - f. de dagtekening.
4. Het bevoegd gezag kan bij maatwerkvoorschrift bepalen dat de gegevens en bescheiden worden verstrekt die nodig zijn om te beoordelen of kan worden voldaan aan de regels in het omgevingsplan over op een locatie toegelaten activiteiten.

5. Bij een melding voor een geur veroorzakende activiteit zoals aangewezen in bijlage @ wordt een geuronderzoek overgelegd. Het bevoegd gezag kan bij maatwerkvoorschrift bepalen dat het overleggen van een geuronderzoek niet is vereist, als aannemelijk is dat wordt voldaan aan de regels in het omgevingsplan.

Geur door activiteiten, anders dan door specifieke activiteiten²³

Artikel 1.4 Toepassingsbereik en oogmerken

1.

Deze paragraaf is van toepassing op het verrichten van aan locatie toegedeelde activiteiten, met uitzondering van:

- a. activiteiten die in hoofdzaak in de openbare buitenruimte worden verricht;
- b. het exploiteren van zuiveringstechnische werken;
- c. het houden van landbouwhuisdieren of andere agrarische activiteiten;
- d. het houden van paarden en pony's voor het berijden daarvan;
- e. niet-industriële voedselbereiding;
- f. het gebruik van houtkachels;
- g. parkeergarages;
- h. doorgaand verkeer op wegen, vaarwegen en spoorwegen; en
- i. wonen.

2.

De waarden in deze paragraaf zijn niet van toepassing op de geur van een activiteit op geurgevoelige gebouwen met een functionele binding of voormalige functionele binding met die activiteit.

3.

De regels in deze paragraaf worden gesteld met het oog op:

- a. het waarborgen en versterken van een aantrekkelijk ruimtelijk-economisch vestigingsklimaat;
- b. het benutten van locaties en bouwwerken;
- c. het waarborgen van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een aanvaardbaar woon- en leefklimaat;
- d. het realiseren van een aanvaardbaar geurhinderniveau; en
- e. het bieden en begrenzen van gebruikruimte voor geur door activiteiten.

Artikel 1.5 Waar de waarden gelden

1.

De waarden in deze paragraaf gelden, tenzij anders bepaald:

- a. op een geurgevoelig gebouw dat op grond van dit omgevingsplan of een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit is toegelaten, anders dan een woonschip of woonwagen:
 - 1°. op de gevel, als het gaat om een bestaand geurgevoelig gebouw; en
 - 2°. op de locatie waar een gevel mag komen, als het gaat om een nieuw te bouwen geurgevoelig gebouw; en
- b. op een woonschip of woonwagen: op de begrenzing van de locatie voor het plaatsen van dat woonschip of die woonwagen.

²³ Met specifieke activiteiten worden bedoeld de activiteiten in artikel 1.4 lid 1 onder b tot en met g. Uitgangspunt is dat voor de geur door die activiteiten elders in het omgevingsplan regels worden gesteld.

Artikel 1.6 Geurwaarden op een geurgevoelig gebouw

1. Bij het verrichten van een activiteit is de geurbelasting op een geurgevoelig gebouw niet meer dan de waarden in tabel 1.6.
2. Bij het verrichten van een activiteit buiten een zone voor geur als bedoeld in artikel 1.9 is de geur op een afstand van 50 meter van de begrenzing van de locatie waar de activiteit wordt verricht niet meer dan de waarden in tabel 1.6.

Tabel 1.6

Plaats	als 98 percentiel	als 99,9 percentiel
Op een geurgevoelig gebouw	0,5 ouE/m ³	2,0 ouE/m ³
Op een afstand van 50 meter van de begrenzing van de locatie waar de activiteit wordt verricht	0,5 ouE/m ³	2,0 ouE/m ³

Artikel 1.7 NTA 9065

Op het bepalen van geur door activiteiten is de Nederlandse Technische Afspraak NTA9065 van juni 2023 van toepassing.

Artikel 1.8 Maatwerkvoorschrift

Met het oog op de doelen in artikel 1.4 lid 3 kan een maatwerkvoorschrift worden gesteld om de geur door activiteiten zo veel mogelijk te voorkomen of te beperken.

Artikel 1.9 Geurruimte

1. Bij het verrichten van een activiteit binnen een zone voor geur is de geur niet meer dan de waarden in tabel 1.9a, tenzij in dit artikel anders is bepaald. De waarden gelden op de in de tabel aangegeven afstand van de grens van de locatie waar de activiteit wordt verricht, tenzij in dit artikel anders is bepaald.

Tabel 1.9a

Zone	Afstand	Als 98 percentiel	Als 99,9 percentiel
'geur basis', 'geur verruimd', 'geur extra verruimd'.	50 meter	0,5 ouE/m ³	2,0 ouE/m ³

2. Voor zover dat volgt uit de toepassing van tabel 1.9b wordt afgeweken van lid 1. Voor de in tabel 1.9b gegeven situaties gelden daarvoor de in de tabel aangegeven afstanden en waarden.

Tabel 1.9b

	Situatie	Afstand	Als 98 percentiel	Als 99,9 percentiel
1	Voor zover de in lid 1 bedoelde afstand binnen een zone 'geur verruimd' ligt	100 meter	0,5 ouE/m ³	2,0 ouE/m ³
2	Voor zover de in situatie 1 bedoelde afstand van 100 m binnen een zone 'geur extra verruimd' ligt	200 meter	0,5 ouE/m ³	2,0 ouE/m ³

3	Voor zover in situatie 1 of 2 de afstand van 100 of 200 meter tot buiten de zone verruimd én buiten de zone extra verruimd komt, geldt de afstand tot de grens van de zone verruimd of extra verruimd of, als die afstand minder is dan 50 meter, geldt een afstand van 50 meter	Tot grens zone verruimd of extra verruimd of 50 meter	0,5 ouE/m ³	2,0 ouE/m ³
---	--	---	------------------------	------------------------

3. Voor een activiteit die is gelegen binnen een afstand van 50 meter van de grens van een rustig woongebied of gemengd gebied met wonen wordt afgeweken van lid 1 en 2, voor zover dat volgt uit de toepassing van tabel 1.9c. Voor de in tabel 1.9c gegeven situatie gelden daarvoor de in de tabel 1.9c aangegeven afstand en waarden.

Tabel 1.9c

Situatie	Afstand	Als 98 percentiel	Als 99,9 percentiel
Voor zover de in lid 1 bedoelde afstand binnen een woongebied ligt	Tot grens woongebied	0,5 ouE/m ³	2,0 ouE/m ³

4. Bij de toepassing van dit artikel wordt geen rekening gehouden met het effect van bebouwing die aanwezig is in het gebied buiten de grens van de locatie waar de activiteit wordt verricht.
5. De in dit artikel gegeven geurwaarden gelden op een hoogte van 1,5 meter boven het plaatselijk maaiveld. Als voor een activiteit op een andere hoogte een hogere geurbelasting optreedt gelden de waarden ook op de voor de activiteit maatgevende rekenhoogte.

Artikel 1.10 Afwijken van waarden binnen specifieke locaties

[reservering voor afwijkende waarden van bestaande activiteiten]

Ter plaatse van de volgende locaties gelden afwijkende waarden voor de toelaatbare geur, voor zover dat per locatie is aangegeven:

- a.

Artikel 1.11 Afwijken van waarden met een maatwerkvoorschrift

1. Het bevoegd gezag kan met een maatwerkvoorschrift onder toepassing van de beleidsregel 'geur door activiteiten industrie' afwijken van de waarden, bedoeld in artikel 1.6, 1.9 en 1.10.
2. Bij de toepassing van lid 1 worden de grenswaarden in tabel 1.11 in acht genomen.

Tabel 1.11

Plaats	Grenswaarde als 98 percentiel	Grenswaarde als 99,9 percentiel
Op een geurgevoelig gebouw buiten een industrieterrein of bedrijventerrein	5,0 ouE/m ³	20 ouE/m ³
Op een geurgevoelig gebouw op een industrieterrein of bedrijventerrein	15 ouE/m ³	60 ouE/m ³

3. Bij de toepassing van lid 1 wordt rekening gehouden met de cumulatie van geur door verschillende activiteiten, uitgedrukt in ouE/m³ als 98 percentiel, op de in de beleidsregel aangegeven wijze.

4. Bij de toepassing van lid 1 worden de resultaten betrokken van de cumulatie van geur door verschillende activiteiten, uitgedrukt in ouE/m^3 als 90 percentiel, op de in de beleidsregel aangegeven wijze.

Overgangsrecht

Artikel 1.12 Toepassingsbereik

Deze paragraaf is van toepassing op het verrichten van activiteiten die:

- a. in strijd zijn met artikel 1.6 of 1.9; en
- b. waarbij de strijdigheid rechtmatig en feitelijk bestond op het moment waarop die strijdigheid ontstond.

Artikel 1.13 Overgangsrecht bestaande geurbelasting

1. De artikelen 1.6 en 1.9 zijn niet van toepassing op de activiteiten, bedoeld in artikel 1.12.
2. Deze paragraaf is niet meer van toepassing als een activiteit, bedoeld in artikel 1.12, zodanig wijzigt dat deze activiteit qua aard en omvang niet gelijk te stellen is aan de bestaande activiteit.

Artikel 1.14 Informatieplicht binnen 10 jaar na inwerkingtreding afdeling x.x

1. Dit artikel is van toepassing op het verrichten van een activiteit als bedoeld in artikel 1.12 binnen 10 jaar na het van toepassing worden van de artikelen 1.6 en 1.9 op die activiteit.
2. Bij het verrichten van een activiteit die in strijd is met de artikelen 1.6 en 1.9 en waarbij die strijdigheid rechtmatig en feitelijk bestond op het moment waarop die strijdigheid ontstond, worden binnen een periode van 10 jaar nadat die strijdigheid ontstond de volgende gegevens en bescheiden verstrekt:
 - a. een onderzoek waarmee de geurbelasting wordt onderbouwd;
 - b. een opgave van de maatregelen die worden getroffen om de strijdigheid zo veel als redelijkerwijs mogelijk is te verminderen; en
 - c. een onderbouwing dat de maatregelen die nodig zijn om de strijdigheid te beëindigen onevenredig zijn.

Artikel 1.15 Maatwerkvoorschrift

Bij maatwerkvoorschrift wordt op basis van de gegevens en bescheiden, bedoeld in artikel 1.14, afgeweken van de artikelen 1.6 of 1.9 door het vastleggen van de van die artikelen afwijkende geurbelasting.

Het maatwerkvoorschrift kan ook voorschriften bevatten, waarmee:

- a. aanvullende eisen aan het onderzoek, bedoeld in artikel 1.14, worden gesteld; en;
- b. het treffen van maatregelen wordt opgelegd, voor zover deze:
 1. op basis van de beste beschikbare technieken kunnen worden getroffen; of
 2. redelijkerwijs kunnen worden getroffen.

A7.2 Aanzet voorbeeld beleidsregels

Deze aanzet voor de voorbeeld beleidsregels gaat over geur door activiteiten als bedoeld in deze handreiking.

De beleidsregels worden toegepast bij het stellen van maatwerkvoorschriften op grond van het omgevingsplan en vergunningvoorschriften voor activiteiten met een vergunningplicht op grond van het Bal.

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze beleidsregels wordt verstaan onder:

aanvaardbaar geurhinderniveau: niveau van geurbelasting veroorzaakt door een geur veroorzakende activiteit op een geurgevoelig gebouw dat door het bevoegd gezag als toelaatbaar wordt beoordeeld;
geurbelasting: de uurgemiddelde geurconcentratie op de leefomgeving uitgedrukt in European odour units per kubieke meter lucht bij een bepaalde percentielwaarde;
geurimmissie: geurbelasting, uitgedrukt in percentielwaarde, op de leefomgeving, ten gevolge van de geuremissie van een geur veroorzakende activiteit;

.....

Artikel 2 Toepassingsbereik

Deze beleidsregels zijn van toepassing op besluiten waarbij een aanvaardbaar geurhinderniveau wordt vastgesteld door een geur veroorzakende activiteit als bedoeld in artikel 1.4 van het omgevingsplan.

Artikel 3 Aanvaardbaar geurhinderniveau

Het bevoegd gezag stelt het aanvaardbaar geurhinderniveau door een geur veroorzakende activiteit vast overeenkomstig de artikelen 4 tot en met

Artikel 4 Treffen van maatregelen

Het bevoegd gezag stelt het aanvaardbaar geurhinderniveau alleen hoger vast dan de standaardwaarde als voor de relevante geurbronnen tenminste de best beschikbare technieken toegepast worden (BBT) om geurverspreiding in de omgeving te voorkomen of beperken en andere geurbeperkende maatregelen zo veel als redelijkerwijs mogelijk is worden getroffen.

Artikel 5 Aard van de geur

Het bevoegd gezag bepaalt de hinderlijkheidsklasse van een geur op basis van een indeling in tabel A3. Het bevoegd gezag kan gemotiveerd een andere indeling van de aard van de geur hanteren, onder meer op basis van:

- Het type (chemische) verbinding/materiaal en de typering van de geur²⁴. Er zijn aanwijzingen dat molecuulgrootte en molecuulkenmerken de (on)aangenaamheid beïnvloeden²⁵.
- Toestand van het materiaal en (proces)condities die de geurproductie beïnvloeden (zoals temperatuur, vochtigheid, tijdsduur, versheid, contaminatiegraad).
- Eerdere onderbouwingen van een (aantoonbaar) vergelijkbare activiteit.
- Concrete wijzigingen die tot een verbetering van de aard van de geur hebben geleid.
- Literatuurbronnen met karakterisering van de geur.
- Ontleding en analyse van een componentenmix die wordt geëmitteerd.
- Geurtypering van de toegepaste reductietechniek (vervanging oorspronkelijke geur door restgeur van de toegepaste techniek).
- Aanwezige of ontbrekende klachtenhistorie in combinatie met vastgestelde geurconcentraties.

²⁴ Hedonics of Odors and Odor Descriptors: <https://doi.org/10.1080/00022470.1984.10465810>

²⁵ Hedonic Judgments of Chemical Compounds Are Correlated with Molecular Size: <https://www.mdpi.com/1424-8220/11/4/3667>

- i. Omgevingsonderzoeken om hinderniveau vast te stellen, zoals snuffelploegmetingen (loopmethode/stoeltjesmethode).

Artikel 6 Geurvoelige gebouwen

PM

NOG VERDER UIT TE WERKEN